Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 59 (6177). • ШАНБА • 25 март, 1978 йил, ▲ Баҳоси 2 тийин.

ҚУРИЛИШ ИЛҒОРЛАРИ ЯНГИ МАРРАЛАР БЕЛГИЛАМОҚДА

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мактубига жавобан Тошкент области қурилиш ишлаб чиқаришининг кўплаб бригадалари ва илғорлари меҳнатга юксак онглилик ва ҳақиқий коммунистик муносабатда бўлиш намуналарини намойиш этиб, юқори ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришмоқдалар.

Қурилиш ишлаб чиқаришининг илғорлари меҳнат унумдорлигини ошириш резервларини моҳирона ишга солиб, прогрессив технология ва илғор иш усулларини жорий этиб объектларнинг қурилиш муддатини қисқартиришга эришмоқдалар, уларни юқори сифат билан фойдаланишга топширяптилар.

Кеча область қурилиш бўлинмаларининг илғорлари Тошкент область партия комитетида йиғилдилар. Улар илғор тажриба билан ўзаро ўртоқлашишди, янги марраларни белгилаб олишди, В. И. Ленин туғилган куннинг 108 йиллиги ва СССР Конституциясининг бир йиллиги шарафига оширилган мажбуриятлар қабул қилдилар.

Тошкент область партия комитетининг бюроси илғор қурувчилар ташаббусини маъқуллади ва шаҳар ҳамда район партия комитетлари, бошланғич партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, қурилиш ва монтаж трестлари ҳамда бошқармалар раҳбарларини бу саккиз илғорнинг қимматли ташаббусини қўллаб-қувватлашга ва барча қурилиш ҳамда монтаж бўлинмалари коллективларида кенг ёйишга даъват этди.

Ренат ГАЙНУЛИН, 159-қурилиш тресги 9-қурилиш бошқармасининг коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи.

БРИГАДАМИЗ аъзолари ўнинчи бешйиллик топшириғини 3 мартда бажардилар.

Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида қатнашаётган бизнинг монтажчилар бригадамиз коллективи В. И. Ленин туғилган куннинг 108 йиллигини ва СССР янги Конституциясининг бир йиллигини муносиб кутиб олиш учун зиммасига қуйидаги мажбуриятларни олади:

Ҳар бир ишловчи ҳисобига 14,893 сўмлик иш бажариш таъминланади.

Меҳнат унумдорлиги 1977 йилга нисбатан 20 процент оширилади.

Барча монтаж ишлари аъло сифат билан топширилади.

1978 йилнинг 7 октябригача 6 йиллик план бажарилади.

Қурилиш объектларининг ҳаммасини ўз вақтида сифатли топширамиз.

Любовь Степановна ИЗМАЙЛОВА, 160-трестнинг «Чирчикжильстрой» бошқармаси сувоқчилар звеносининг бошлиғи.

— ЎТГАН йилда бизнинг звеномиз Улуғ Октябрь 60 йиллигигача ўнинчи беш йилликнинг тўрт йиллик планини бажариш мажбуриятини олган эди. Мен ва касбдош дугоналарим Валентина Коновалова, Валентина Хистева ва Нина Скирухалар ўз сўзимизнинг устидан чиқдик.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Совет Иттифоқининг барча меҳнаткашларига Мактубига жавобан биз социалистик мусобақага актив қўшилиб, шу беш йилликда ўн йиллик топшириқни бажаришга қарор қилдик.

Ҳозир звенонинг ишчи календарида — 1980 йилнинг декабрь ойи. Ўнинчи беш йиллик планни В. И. Ленин туғилган куннинг 108 йиллигига бажарамиз, СССР Конституциясининг бир йиллигига — 7 октябргача эса олти йиллик топшириқни бажарамиз.

Барча ишларни «яхши» ва «аъло» баҳолар билан амалга оширамиз.

Николай Ефимович АВДУЕВСКИЙ, Главташкентстрой «Строймеханизация» тресги 4-механизация бошқармасининг Д-217 бульдозери машинисти.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мактубида ўз ишига ишбилармонлик билан қараш, ҳар бир ишчи ўз жойида бунинг учун нималар қилиши кераклиги тўғрисида ўйлаб кўриши таъкидланган. Мен техникадан самарали фойдаланиш имкониятларидан тўла фойдаланишга қарор қилдим. Шулар ҳисобига ва илғор иш усулларини жорий этиш ҳисобига ремонтлараро циклни узайтиришга, ёнилғи-мойлаш материалларини тежашга эришаман.

Менинг мажбуриятим: бульдозерда капитал ремонтсиз 375 машина-смена ишлаш, 1700 сўм иқтисод қилиш.

Иш вақтидан тежамли фойдаланиш ҳисобига меҳнат унумдорлигини ошираман ва беш йиллик топшириқни 1978 йилнинг 22 апрелигача бажараман. СССР Конституциясининг бир йиллигигача эса олти йиллик планни бажаришга аҳд қилдим.

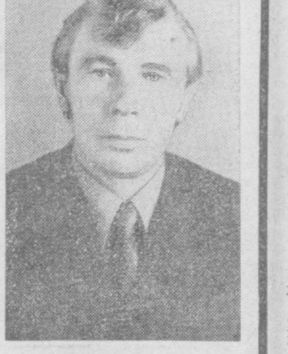

Виктор Васильевич ШЕВЧЕНКО, Главташкенстрой «Строймеханизация» тресги 4-механизация бошқармасининг Д-687 бульдозери машинисти

— БАРЧА совет кишилари қатори бизнинг механизация бошқармамиз коллективи ҳам 1978 йил планини бажариш ва ошириб бажариш мусобақасига актив қўшилди.

Партиямизнинг ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилини зарбдор йил қилиш тўғрисидаги чақириғига жавобан илғор иш усулларини жорий этиш ва меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига 1978 йилнинг 22 апрелигача — В. И. Ленин туғилган кунга беш йиллик шахсий планни бажариш, 280.900 кубометр тупроқ ишларини бажаришга аҳд қилдим.

СССР Конституциясининг бир йиллигигача — 7 октябргача 337 минг 100 кубометр тупроққа ишлов бераман ва шу билан олти йиллик топшириқни бажараман.

Механизмларни тўғри созлаш ҳисобига ремонтлараро муддатни узайтириш ва иккита техника ремонтида 475 сўмни тежаш мажбуриятини олдим.

Ринат Хазиевич ГАЛИАХМЕТОВ, «Ташоблсельстрой» тресги қурилиш материаллари комбинатининг арматурачилар бригадири.

— КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мактуби билан танишиб чиққан коммунистик меҳнат коллективимиз илгари қабул қилган мажбуриятларини қайта кўриб чиқди ва СССР Конституциясининг бир йиллигигача олти йиллик планни бажаришга сўз бердик.

Биз бригада ҳар бир аъзосининг маҳоратини такомиллаштириш самарадорликни ошириш ва сифатни яхшилашнинг муҳим омилларидан бири деб ҳисоблаймиз. Малакани ошириш, ҳар бир меҳнат жараёнини бажара олиш ҳисобига барча маҳсулотни сифатли бўлишига ва биринчи тақдимдаёқ топширишга эришамиз.

Арматураларни тўғри бичиш ҳисобига шу беш йилликда ўн тонна металлни тежашга аҳд қилдик.

Зиммамиздаги мажбуриятни бажариш учун социалистик мусобақани авж олдирамиз.

Рустам Ахатович СУЛИМАНОВ

ЎзССР Қишлоқ қурилиши министрлиги 23-трестининг 37-кўчма механизациялашган колоннаси комплекс бригадаси бошлиғи

— БУ БЕШ йилликда қишлоқлар ва районлар марказларини қайта қуриш янада кенг миқёсда давом этмоқда.

1978 йилда бизнинг бригадамиз Калинин районидаги «Назарбек» совхозида 1176 ўқувчига мўлжалланган, Ғалаба районидаги Калинин номли совхозда 784 ўқувчига мўлжалланган мактабларни фойдаланишга топширади, умумий майдони 2 минг квадрат метр бўлган турар-жойларни қуриб битказади.

Ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилида 420 минг сўмлик иш бажарамиз ва барча объектларни юксак сифат билан топширамиз.

Йил давомида биз ўн кишини иккинчи касбга ўргатамиз, 4 тонна металл, 6 кубометр ёғоч, 11 минг дона ғишт тежаймиз.

Анвар Исҳоқович ШАРИПОВ, ЎзССР Қишлоқ қурилиши министрлиги 23-қурилиш трестининг 37-кўчма механизациялашган колоннаси дурадгорлар коммунистик меҳнат бригадасининг бошлиғи, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган қурувчи.

— КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Мактубини колоннамизнинг барча бригадаларида зўр қизиқиш билан кутиб олдик. Бошқа коллективлар қатори бизнинг бригадамиз қурувчилари ҳам илгари қабул қилган мажбуриятларини қайта кўриб чиқишди ва беш йиллик топшириғини В. И. Ленин туғилган кунгача бажаришга қарор қилдик. СССР Конституциясининг бир йиллигини эса олти йиллик планни бажариш билан кутиб оламиз.

Биз юксак унумдорликка эришиш учун прогрессив технологияни изчиллик билан жорий этяпмиз, ҳар бир ишловчи ҳисобига бир йилда 14 минг сўмлик иш бажаришга эришамиз.

Меҳнат унумдорлигини ўтган йилдагига нисбатан 7,5 процентга ошириш, прогрессив иш усулларини жорий этиш, қурилиш ишлаб чиқаришини юксак даражада ташкил этамиз.

Саидкарим ДУСБЕКОВ, Ўзбекистон ССР қишлоқ қурилиши министрлиги 23-трестининг 21-кўчма механизациялашган колоннаси комплекс коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи.

— ЎНИНЧИ беш йилликда бизнинг бригадамиз 542 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга ошириш керак. Ўтган икки йилу икки ойда коллектив 500 минг сўмликдан ортиқ иш бажарди ва 1978 йил 22 апрелигача, В. И. Ленин туғилган кунгача беш йиллик планни бажаришга тўлиқ имкониятимиз бор. СССР Конституциясининг бир йиллигигача эса олти йиллик планни бажарганлигимиз тўғрисида рапорт берамиз.

Меҳнатни тўғри ташкил этиш, ҳисобига юксак самарадорликка, меҳнат унумдорлигини оширишга эришяпмиз. Ўтган йили мажбуриятдагидан анча ортиқ иш бажардик, эндиликда эса меҳнат унумдорлигини тўрт процентга ошириш, ҳар бир ишчи ҳисобига ишлаб чиқариш ҳажмини 13 минг 300 сўмга етказишга аҳд қилдик.

МЎЛ ДОН ҲОСИЛИ УЧУН

Область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съезди қарорларини бажара бориб, Улуғ Октябрнинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириб, дон етиштириш ва уни давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан маълум муваффақиятларга эришдилар. Ўтган йили область колхоз ва давлат хўжаликларида 224,2 минг тонна дон етиштирилди. Бу йиллик планга нисбатан 120 процентни ташкил этади. Тайёрлов пунктларига 111 минг тонна дон етказиб берилди. Бу, қарийб, икки йиллик план миқдорига тенгдир.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1978 йил планини тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириш ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини ошириш учун курашни кучайтириш тўғрисида Совет Иттифоқи партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотларига, меҳнаткашларига Мактубига жавобан область ғаллакорлари СССР Конституциясининг бир йиллиги ва ВЛКСМ 60 йиллиги шарафига камида 240 минг тонна дон, шу жумладан 116 минг тонна маккажўхори дони, 57 минг тонна шоли етиштиришга ва давлатга камида 110 минг тонна дон сотишга қарор қилдилар.

Ўзбекистон КП область

ОБЛАСТЬ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ 1978 ЙИЛДА ДОН ҲОСИЛДОРЛИГИНИ ОШИРИШ, ДОН ЕТИШТИРИШ ВА ДАВЛАТГА СОТИШНИ КЎПАЙТИРИШ ЮЗАСИДАН СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАЛАРИ ШАРТЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети, область комсомол комитети дончилик хўжаликларида 1977 йилда эришилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш ва янада кўпайтириш, ҳосилдорликни ошириш юзасидан қабул қилинган социалистик мажбуриятларни сўзсиз бажарилишини таъминлаш, ғалла етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш мақсадида Тошкент область қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг 1978 йилда дон ҳосилдорлигини ошириш, дон етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш учун социалистик мусобақа шартларини маъқуллади.

Ғаллакорларни моддий ва маънавий рағбатлантириш мақсадида илғор районлар, колхозлар ва совхозларга Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи таъсис этилди. Шу билан бирга социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун биттадан енгил автомашина ажратилади.

Социалистик мусобақада энг юқори натижаларга эришган район, колхоз ва совхозда йил якунига кўра, кўчма Қизил байроқнинг абадий сақлаб қолиниши йўлга қўйилади.

Кўчма Қизил байроқ район партия комитетлари, қишлоқ хўжалик ходимлари область касаба союзи комитети, область комсомол комитети, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси, «Ташсадвинсовхоз» тресги, область қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ҳарид қилиш ва сифати бўйича давлат инспекцияси тавсиялари билан берилади.

Район партия комитетларига, район ижроия комитетларига, қишлоқ хўжалик ходимлари район касаба союзи комитетларига, район комсомол комитетларига қишлоқ хўжалиги ва дон маҳсулотлари область бошқармаларига, область статистика бошқармасига, «Ташсадвинсовхоз» трестига, Тошкент области қишлоқ хўжалик маҳсулотларини ҳарид қилиш ва сифати бўйича давлат инспекцияларига, уларнинг жойлардаги органларига, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига ва партия комитетларига районлар, колхозлар, давлат хўжаликлари ва бригадалар ўртасида дон экинлари ҳосилдорлигини ошириш, дон етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятларни муддатдан илгари бажариш учун оммавий социалистик мусобақани кенг уюштириш ва мусобақа илғорларини моддий ва маънавий рағбатлантириш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаш топширилди. Область, район, колхоз ва совхозларда ўрим-йиғим даврида социалистик мусобақага ҳар беш кунда якун ясаб борилади.

Область план бўлимига белгиланган шартга кўра социалистик мусобақа ғолибларига сотиш учун керакли миқдорда енгил автомашиналар ажратиш масаласини кўриб чиқиш топширилди.

«Тошкент ҳақиқати» ва «Ташкентская правда» газеталари редакцияларига, область телевидение ва радио эшиттириш бош редакцияларига дон етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан бошланган социалистик мусобақанинг боришини, илғор районлар, колхозлар, совхозлар, бригадаларнинг мўл ҳосил етиштириш соҳасидаги иш тажрибаларини мунтазам кенг ёритиш топширилди.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети, область комсомол комитети қатъий ишонч билдириб айтадиларки, область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари 1978 йилни — ўнинчи беш йилликнинг зарбдор учинчи йилини дончиликни янада ривожлантириш соҳасидаги янги ютуқлари билан, дон етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан олинган оширилган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажариш билан якунлайдилар.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ 1978 ЙИЛДА ДОН ҲОСИЛДОРЛИГИНИ ОШИРИШ, ДОН ЕТИШТИРИШНИ ВА ДАВЛАТГА СОТИШНИ КЎПАЙТИРИШ ЮЗАСИДАН СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАЛАРИ

ШАРТЛАРИ

Дон экинлари ҳосилдорлигини ошириш, дон етиштиришни ва давлатга сотишни кўпайтириш учун бошланган социалистик мусобақада районлар, колхозлар, давлат хўжаликлари ва бригадалар иштирок этади.

Қуйидагилар социалистик мусобақа ғолиби бўла оладилар:

а) ҳосилни йиғиб-териб олиш ва тайёрлашда ҳамда давлатга сотишда энг юқори суръатга эришган районлар, колхозлар ва давлат хўжаликлари;

б) йил якунига кўра ассортиментда дон етиштириш бўйича социалистик мажбуриятларини бажарган ва гектаридан камида қуйидаги миқдорда ҳосил олган районлар, колхозлар, давлат хўжаликлари ва бригадалар:

	Бошоқли дон экинлари: лалмикор ерда	Бошоқли дон экинлари: суғориладиган ерда	Маккажўхори	Шоли
Районлар	18	35	85	70
Колхозлар ва давлат хўжаликлари	20	40	90	75
Бригадалар	20	60	100	80

шунингдек, маҳсулот етиштириш таннархи арзонлашиб, меҳнат унумдорлиги ошган бўлиши керак.

СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАГА ЯКУН ЯСАШ ВА ҒОЛИБЛАРНИ МУКОФОТЛАШ ТАРТИБЛАРИ

Районлар, колхозлар ва давлат хўжаликлари ўртасидаги социалистик мусобақа область қишлоқ хўжалик ва нон маҳсулотлари ҳамда статистика бошқармалари, «Ташсадвинсовхоз» тресги, область қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифати бўйича давлат инспекцияси берган маълумотларга кўра икки босқичда якунланади:

Биринчи босқич: ўрим-йиғим ва давлатга дон сотиш даврида ҳар беш кунда календарь иш графигини бажарган район, колхоз, совхозларга область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети, область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи берилади ва социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун биттадан енгил автомашина ажратилади.

Иккинчи босқич: йил якунига кўра ғалла экинлари ҳосилдорлигини ошириш, дон етиштириш ва давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини бажаришда энг юқори кўрсаткичларга эришган районлар, колхозлар ва совхозларга область партия комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи берилади ҳамда социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун биттадан енгил автомашина ажратилади.

Йил якунидан сўнг илғор ғаллакорларга область партия комитети ва область ижроия комитетининг Фахрий ёрлиқлари ҳамда Москвадаги СССР Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасига йўлланма берилади.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИДА

ШАҲАР ВА ҚИШЛОҚЛАРИМИЗНИ ОБОДОНЛАШТИРАЙЛИК

Кейинги йилларда область шаҳарлари, район марказлари ва посёлкаларида ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш ва санитария ҳолатини яхшилаш юзасидан бирмунча ишлар амалга оширилди. 1467 минг квадрат метр йўл ва йўлкалар, 202 минг погон метр суғориш тармоқлари қурилиб реконструкция қилинди, 803 минг туп дарахт ва ниҳоллар ўтқазилди, 252 минг квадрат метр майдонда гулзорлар, кўкаламзор жойлар ташкил этилди.

Шу билан бирга область ижроия комитети «1978 йилда область шаҳарлари, ишчи посёлкалари ва қишлоқ аҳоли пунктларини ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш, санитария аҳволини яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги масалани муҳокама қилиб, шуни таъкидладики, бу муҳим ишда ҳамма имконият ва резервлардан тўла фойдаланилаётгани йўқ.

Область коммунал хўжалик бошқармаси ва унинг жойлардаги органлари ободонлаштириш ишини бўшаштириб юбордилар, шаҳар ва район ижроия комитетларига етарли ёрдам бермаяптилар. Оққўрғон, Бекобод каби районларда ободонлаштириш бўйича тадбирларнинг кўпи бажарилмади. Бу жойларда йўлларни асфальт қилиш, арикларга бетон ётқизиш, кўчаларни кўкаламзорлаштириш ва ёритиш ишларида катта нуқсонлар бор.

Гулзор қилишга етарли эътибор берилмаяпти. Олмалиқ, Ангрен ва Чирчиқда гулхона ва теплицалар қурилиши орқага сурилиб кетмоқда.

Бир қатор шаҳарлар ва аҳоли пунктларига сув етишмаслиги, парвариш қилинмаслиги туфайли ўтқазилган ниҳолларнинг кўпи қуриб қолмоқда.

Шаҳарлар, аҳоли пунктларини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш, санитария аҳволини яхшилаш учун область ижроия комитети бу йилга мўлжалланган махсус тадбирларни ишлаб чиқди.

Мазкур тадбирларни сўзсиз бажариш, шаҳарлар, районлар, посёлка ва қишлоқ Советлари, корхоналар, ташкилотлар ўртасида ободонлаштириш ва санитария ҳолатини яхшилашда энг яхши кўрсаткичга эришганлик учун социалистик мусобақани кенгайтириш, санитария-тозалаш ва ободончилик ишларига саноат корхоналари, ташкилотлар, муассасалар коллективларини, мактаб ўқувчиларини, олий ўқув юртлари студентлари ва аҳолини кенг жалб қилиш, меҳнаткашлар депутатлари шаҳар ва район Советлари ижроия комитетларига топширилди.

Область коммунал хўжалик бошқармасига Ангрен, Чирчиқ ва Олмалиқ шаҳар ижроия комитетларига теплицалар қурилишини шу йил тамомлаш учун қатъий тадбирлар кўриш юклатилди.

Область ижроия комитети «Ташсвет» корхонасидан, кўчани ёритиш электр тармоқларини фойдаланишга топширишда зарур тартиб ўрнатишни талаб қилди.

Халқ депутатлари шаҳар ва район Советлари ижроия комитетларига санитария ободончилиги ойлигини эълон қилиш тавсия қилинди. Бунинг учун ижроия комитетлар ҳузурида шанбалик ва ҳашарларни ташкил этиш ҳамда ўтказиш юзасидан штаблар тузиш, бу штабларга бажарилган ишларни ҳисобга олиб бориш вазифасини юклаш, ҳар ўн кунда ишларни якунлаб бориш керак.

Область коммунал хўжалик бошқармаси, халқ депутатлари шаҳар ва район Советлари ижроия комитетларига ойликнинг қандай бораётганлиги тўғрисида область ижроия комитетига мунтазам маълумот бериб туриш топширилди.

«Қизил шанбалик» тўлқинида

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ МАШИНА

ТОШКЕНТ «Компрессор» заводининг меҳнаткашлари коммунистик шанбаликда пландан ташқари олтита машина йиғишга қарор қилдилар. Корхонанинг бутун коллективи ўз иш жойида ишлайди. Асосий маҳсулотдан ташқари 2 минг сўмлик запас қисмлар 3 минг сўмлик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришга аҳд қилинди.

«Компрессор» заводи ишчиларининг аксарияти 22 апрель куни учун оширилган шахсий мажбурият олди. Донгдор токарлар А. Волков ва Н. Дробот смена нормаларини икки баравар ошириб бажаришга қарор қилдилар. Шлифовкачи Х. Исматовнинг тежамкорлик фонди кундан-кунга ошиб бормоқда. У «Қизил шанбалик» кунида фақат тежалган хомашё ҳисобига ишлашга сўз берди. Коллективнинг марраси меҳнат байрамида жами қиймати 50 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришдан иборат юзлаб ана шундай режалардан таркиб топди.

(ЎзТАГ мухбири).

ЛУБКОРЛАР МАСЛАҲАТЛАШИБ ОЛДИЛАР

Пойтахт областда каноп етиштиришга ихтисослашаётган кўпгина хўжаликлар сўнгги йилларда бу қимматли техник хом ашё ҳосилдорлигини кескин оширишга эришмоқдалар. Ғалаба, Коммунистик, Янгийўл, Ўрта Чирчиқ районлари хўжаликлари канопдан рекорд ҳосил олаётирлар.

Василий Ким бошлиқ ихтисослашган лубкорлик бригадаси коллективи канопдан ҳар йили мунтазам мўл ҳосил етиштирмоқда. Улар эришаётган кўрсаткич фақат «Политотдел» колхозидагина эмас, Коммунистик районн хўжаликлари орасида энг юқоридир.

Ўтган йили областимиз лубкорлари давлатга каноп топшириш планини 101,7 процент қилиб бажардилар. Ҳозир эса 1978 йил ҳосили учун жиддий қайғуриш пайтидир. Чунки бу йил областимиз лубкорлари 310 минг тонна каноп толаси етиштиришлари керак. Бундан ташқари ўтган йилдагига нисбатан кўпроқ каноп уруғи олинади. Зарбдор йилда 2,5 минг гектар ердан жами 950 тонна сифатли каноп уруғи йиғиштирилиб олинади.

Бир сўз билан айтганда областимиз лубкорлари олдида улкан вазифалар турибди. Бир группа илғор лубкорлар бу муҳим вазифаларни муваффақиятли ҳал этишнинг конкрет планларини белгилаб олиш, тажриба алмашиш, лубкорлик соҳасидаги янги фан ва техника ютуқлари билан танишиш мақсадида Ғалаба районидаги Ленин номли колхозга тўпландилар. Бу ерда бўлиб ўтган семинар-кенгашда қишлоқ хўжалик мутахассислари, олимлар, ишлаб чиқариш илғорлари, партия ва совет ходимлари иштирок этдилар.

Область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи А. Раҳмонов каноп етиштирувчи хўжаликларнинг ўнинчи беш йилликнинг учинчи йили социалистик мажбуриятларини бажариш вазифалари ҳақида сўзлади.

Семинар-кенгаш қатнашчилари Ўзбекистон лубкорлик тажриба станцияси директори Х. Назаровнинг ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилида каноп ҳосилдорлигини ошириш соҳасидаги резервлар ҳақидаги нутқини қизиқиш билан тингладилар. Ғалаба районидаги Ленин номли колхоз раиси В. Ким хўжаликдаги лубкорлик бригадаларининг каноп ҳосилдорлигини оширишдаги, ишларни ташкил этишдаги тажрибаси ҳақида сўзлаб берди.

Шундан сўнг илғор лубкорлик бригадалари бошлиқлари сўзга чиқдилар.

Семинар-кенгашда Тошкент область партия комитетининг секретари А. И. Икромов нутқ сўзлади.

МИЛЛИОНЛАРНИНГ БАХТ ҚОМУСИ

ИҚБОЛИМИЗ МАДҲИ

Ўнинчи беш йилликнинг иккинчи йили мамлакатимиз ҳаётидаги икки жуда катта тарихий воқеанинг — Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалабасининг шонли 60 йиллиги кенг нишонланган ҳамда бахтимиз қомуси — СССР янги Конституцияси қабул қилинган йил сифатида тарихда абадий қолади. СССР янги Конституциясининг қабул қилиниши мамлакатимиз сиёсий ҳаётида, совет халқларининг тақдири, ижтимоий-иқтисодий, маданий-сиёсий ва маънавий турмушида рўй берган энг йирик тарихий воқеа бўлди. СССР Конституциясида социалистик жамиятимизнинг Октябрь революцияси ғалабасидан кейин ўтган 60 йил мобайнидаги улкан тарихий ютуқлари, ривожланган социалистик жамиятнинг моҳияти, инсонпарварлик характери, совет халқларининг социализм шароитида қўлга киритган ва эришган ютуқлари мустаҳкамланиб қонунлаштириб қўйилгандир.

СОВЕТ кишилари социализм туфайли бахт-иқбол топган, орзулари ушалган, ақлий ва жисмоний, маданий ва маънавий жиҳатдан ҳар томонлама ривожланиб бораётган эркин ва озод кишилардир. Социализм яратиб берган имконият туфайли совет кишилари шундай бир ҳуқуқ ва эркинликларга эга бўлдики, бундай имкониятларни ҳозирги вақтда мустамлака мамлакатлари ва капиталистик давлатларда яшаётган неча-неча миллионлаб кишилар ҳатто тасаввур ҳам эта олмайдилар.

Социализм — чинакам инсонпарварлик жамияти бўлиб, меҳнаткаш инсон учун хизмат қилиш, турмуш шароитини яхшилаб бориш, билим бойликларини кун сайин ошира бориш, ақлий ва жисмоний қобилиятларини ҳар томонлама камол топтириш унинг олий мақсадидир. Конституцияда белгиланганидек ва қонун йўли билан мустаҳкамланиб қўйилганидек СССР гражданлари меҳнат қилиш, дам олиш, соғлиқларини сақлаш, қариган чоғда, касал бўлиб қолганларида, меҳнат қобилиятини тўла ёки қисман йўқотганларида, шунингдек боқувчисиз қолганларида моддий таъминот олиш, уй-жойли бўлиш, илм олиш, маданият ютуқларидан фойдаланиш сингари қатор ҳуқуқларга, сўз, матбуот, йиғилишлар, митинглар, кўчаларда намойиш қилиб юриш сингари эркинликларга эгадирлар. Конституцияда белгилаб қўйилган ана шу ҳуқуқ ва эркинликларнинг ҳар бири заминида социализмнинг энг қимматли бойлиги бўлган совет кишиларининг ижтимоий-иқтисодий, маданий ва сиёсий ҳаётларини қўллаб-қувватлаш ётади. Совет кишилари манфаатларини ошкора равишда ҳимоя қилишга қаратилган ана шу хилма-хил ҳуқуқ ва эркинликларнинг ҳар бири ўзининг алоҳида аҳамиятига эга. Меҳнат қилиш ҳуқуқи совет кишилари ҳуқуқ ва эркинликлари системасида энг муҳим, етакчи ўринлардан бирини эгаллайдики, буни эътиборга олмаслик мумкин эмас.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси — совет халқи давлат бирлигининг тимсоли бўлган, биргаликда коммунизм қуриш учун барча миллатлар ва элатларни жипслаштирган Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи составида тенг ҳуқуқли республикадир. Шунинг учун ҳам республикамиз Асосий Қонуни лойиҳасида акс этган ҳаётимиз қомуси СССР Конституциясидаги толебахш сатрлар билан узвий боғлиқдир. Лойиҳанинг 38-моддасида шундай дейилади: «Ўзбекистон ССР гражданлари меҳнат қилиш ҳуқуқига, яъни меҳнатнинг миқдори ва сифатига мувофиқ ва камида давлат томонидан белгиланган минимал миқдорда ҳақ тўланадиган ва гарантияланган иш олиш ҳуқуқига,шу жумладан, ўзларининг лаёқатларига, қобилиятларига, касб-ҳунар малакаларига, билимларига мувофиқ равишда ва жамият эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда касб, машғулот ва иш танлаш ҳуқуқига эгадирлар».

Республикамиз кишилари ўзларининг меҳнат қилиш, иш билан таъминланиш ҳуқуқларини ягона бир мақсадга—коммунизм қуриш манфаатлари йўлида сарф этмоқдалар. Ана шу мақсадда улар завод ва фабрикаларда, колхоз ва совхозларда, қурилишларда зўр бериб меҳнат қилмоқдалар, коммунизмнинг ижтимоий-иқтисодий ва маданий-маънавий заминларини барпо этишга катта ҳисса қўшмоқдалар.

Ўзбек халқининг пахта етиштириш соҳасидаги ютуқлари айниқса диққатга сазовордир. Тўққизинчи беш йилликда давлатга 24 миллион 500 минг тонна ёки мўлжалдагидан 2,3 миллион тонна кўп пахта сотилди. 1976 йилда тайёрлов пунктига 5 миллион 337 минг тонна пахта етказиб берилди. Бу — планда кўрсатилганидан 747 минг тонна кўпдир. Ўзбек халқи 1977 йилда—Октябрь революцияси ғалабасининг 60 йиллигида давлатга 5 миллион 650 минг тоннадан оширйб пахта сотди, бу эса пландагидан 900 минг тонна кўпдир. Йиғиштириб олинган пахтанинг 95 проценти биринчи сортларга топширилди, унинг 240 минг тоннаси ингичка толали пахтадир. 1977 йилда республикада ўртача ҳосилдорлик гектар бошига 31 центнердан кам бўлгани йўқ, Хоразм областида гектаридан 40 центнердан, Бухоро областида гектаридан 34 центнердан, Наманган областида гектаридан 33 центнердан, Тошкент ва Самарқанд областларида гектаридан 32 центнердан пахта териб олинди. 30 район ҳар гектар ердан 35—40 центнердан, кўпгина илғор хўжаликлар эса 50 центнердан ва ундан кўпроқ пахта ҳосили кўтардилар. Бу йил механизаторлар машиналарда биринчи марта 3 миллион 250 минг тоннадан зиёд пахта териб бердилар, бу эса тайёрланган бутун пахтанинг 60 процентини ташкил этади. Йиғимтеримнинг қизғин палласида республикада бир кунда 200 минг тоннагача пахта топширилди. Тошкент, Сирдарё, Жиззах областларида ҳосилнинг 80 проценти машиналарда териб олинди. Бу областларда кунлик пахта тайёрлаш 5—6 процентга етди, кўпгина районларда эса 8—10 процент миқдорида пахта тайёрланди. Пахтачилик тарихида бу қадар натижаларга эришганлигимизни табиатнинг инсонга қилган инъоми деб эмас, балки совет кишиларининг социалистик жамият яратиб берган имкониятларидан, Конституцияда белгилаб берилган меҳнат қилиш ҳуқуқидан тўла фойдаланганлигимиз, халқлар дўстлиги, ҳамкорлиги, меҳнатга онгли, коммунистик муносабатда бўлганлигимизнинг қонуний натижасидир. Юксак коммунистик онглилик, ғоявийлик бўлмаса коммунистик меҳнат ҳам бўлмайди.

Ўзбекистон ССР Конституцияси лойиҳасида совет кишиларининг меҳнат қилиш ҳуқуқи тўғрисидаги қоиданинг мазмуни анча чуқурлаштирилди, унинг заминидаги моддий гарантиялар мустаҳкамланди.

Совет кишилари меҳнат қилишни касб, ҳунар ўрганиш билан боғлаб олиб бораётирлар. Бизнинг мамлакатимизда ҳар бир меҳнаткаш инсоннинг, мактаб ўқувчиси, олий ўқув юртлари студентларининг ўзларининг лаёқатларига, қобилиятларига, олган билимларига мувофиқ равишда касб, машғулот ва иш танлаши учун шароит яратиб берилган. Бизда ёшлар истаган касбни эгаллашлари мумкин. Ҳозир Ўзбекистонда 310 ҳунар-техника таълими ўқув юрти ишлаб турибди. Шу беш йиллик охирига бориб эса уларнинг сони 400 тага, ўқувчилар контингенти эса 250 минг кишига етади. Ўнинчи беш йилликда Ўзбекистонда 1 миллион 900 минг йигит ва қиз ўзига «Ким бўлсам экан?!» деган саволни беради ва унга ижобий жавоб топилди. Республикамизда турли касб ва ҳунар ўргатувчи қанчадан-қанча ҳунар-техника таълими ва олий ўқув юртларининг ишлаб турганлиги қувончли ҳодисадир.

Ўсиб келаётган ёш авлодни фан асослари билан чуқур таништириш ва олган билимларига, лаёқатлари ва қобилиятларига мувофиқ келадиган касб-ҳунар танлашларига, коммунистик жамиятнинг ҳар томонлама етук ва баркамол кишиларини тарбиялаб вояга етказишда умумий таълим мактабларининг аҳамияти кун сайин ошиб бормоқда. Ҳозирги кунда республикамиздаги 4410 та кундузги ўрта умумий таълим мактабининг 1936 тасида ёки 43,1 процентида ишлаб чиқариш таълими жорий этилган бўлиб, шулардан 420 мактабда автомобиль ихтисослиги, 1100 та мактабда тракторлар, комбайнлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарини бошқариш, 150 та мактабда қурилишга оид касблар, 26 та мактабда ҳозирги замон иш юритиш асослари ва машинкаларда ёзиш, 125 та мактабда суғориш ишлари бўйича механизаторлик касблари, 71 та мактабда хизмат кўрсатиш, 46 та мактабда халқ бадиий ҳунармандчилиги бўйича ўқувчиларга ғоят фойдали таълим берилмоқда.

Айтиб ўтилганлардан кўриниб турганидек, социалистик жамиятда гражданлар меҳнат қилиш, иш билан таъминланиш, истаган касб-ҳунарни эгаллаб олиш ҳуқуқига эга бўлса, меҳнат қилган киши тенгсиз иззат икромга сазовор бўлиб, халқ, партия, ватан томонидан эъзозланса, синфий жамиятлардаги халқ оммаси эса меҳнат қилиб ҳузур-ҳаловат кўрмайди, унинг учун эркин меҳнатнинг ўзи йўқ. Капиталистик жамиятларда меҳнаткаш омма иш билан таъминланиш, истаган қобилият ва лаёқатига тўғри келадиган касб-корларни ўрганиб олиш имкониятига мутлақо эга эмас. Капитализмда меҳнат ишчи, фермернинг назарида роҳат-фароғат эмас, балки унинг тинка-мадорини қуритадиган, асоратга соладиган, зеҳнини ўтмаслаштирадиган, қобилият ва талантларини поймол қиладиган оғир кишан, бўйинтуруқдир.

Социалистик тузум яратиб берган имкониятлардан кенг ва атрофлича фойдаланиш орқасида ўзбек халқи совет ҳокимияти йилларида ёппасига саводхон фан-техника, адабиёт ва санъат ютуқларини эгаллаб олиш имкониятига эга бўлди. Революцияга қадар Ўзбекистонда 165 та мактабда ҳаммаси бўлиб 18 мингга яқин ўқувчи (лекин улар ишчи ва деҳқонлар болалари эмас эди) ўқиган бўлса, ҳозир республикамиздаги 9540 умумий таълим мактабларида 4 миллион бола илм олмоқда. Революцияга қадар Ўзбекистонда битта ҳам олий ўқув юрти йўқ эди, ҳозир эса 43 та олий ўқув юрти ишлаб турибди. 1977 йилга келиб республикамизда 3789,9 минг киши барча турдаги умумий таълим мактабларида, 63,9 минг киши ўрта ҳунар-техника билим юртларида, 196,6 минг киши ўрта махсус ўқув юртларида, 254,5 минг киши олий ўқув юртларида таълим олмоқда. 373,3 минг киши саккиз йиллик мактабни битирди, 38,4 минг киши олий ўқув юртларини тамомлади.

1977 йилда республика халқ хўжалигида банд бўлган олий ва ўрта махсус маълумотли мутахассислар сони 842,8 минг киши, шу жумладан, олий маълумотли мутахассислар 423,4 минг кишини ташкил этди.

Совет кишилари меҳнат қилиш, дам олиш, соғлиқларини сақлаш, уй-жойли бўлиш, бепул илм олиш ва текинга медицина ёрдами олиш каби хилма-хил ҳуқуқ ва имкониятларга ва бошқа қатор эркинликларга шу қадар кўп эгадирларки, бундай ҳуқуқ ва эркинликларни капиталистик мамлакатлардаги меҳнаткаш омма тасаввур ҳам эта олмайди. Ахир, капиталистик мамлакатларда олий ўқув юртларида ўқиш ва медицина ёрдами олиш пуллик бўлганлиги учун оддий ишчи ва деҳқонлар ўз фарзандларига олий маълумот бериш, вақтида даволаниш имкониятига эга эмас. Капитал ҳукмрон бўлган мамлакатларда университетларда, колледжларда, мактабларда ўқиш учун жуда катта пул тўлаш керак бўлади. Канадада талаба бўлишни истаган ҳар бир йигит ёки қиз ўқишга кириш учун 800 доллар, ўқиш ҳақи учун эса йилига 600 доллар пул тўлашга мажбурдир. Билим олиш тўлови Америкада йилига 1500 доллардир. Расмий маълумотларга қараганда сўнгги 20 йилда Америкадаги колледжларда ўқиш нархи уч баравар ошган.

Социалистик жамиятда эса тамомила бошқача бир манзарани кўрамиз. Бизда билим олиш учун ҳаммага тенг имконият яратилган. Шу нарса диққатга сазоворки, умумий ўрта таълим мактабларидаги ҳар бир ўқувчи учун бир йилда сарф қилинган давлат маблағи 160 сўмни ташкил қилади. Давлатимиз техникумларда ўқиётган ҳар бир ўқувчига 654 сўм, битта студентни ўқитиш учун эса 1000 сўмдан кўпроқ ҳаражат қилади. Бизнинг мамлакатимизда ҳар беш студентдан 4 таси стипендия билан, катта кўпчилиги ётоқхона билан таъминлангандир. Ана шу фактнинг ўзи ҳам социалистик жамиятда инсоннинг эркин бўлиши ва ҳар томонлама ривожланиши учун жуда катта моддий ва маънавий имкониятлар яратиб берилганлигини исботлаб турибди.

Зоҳир ҒАФУРОВ,
фалсафа фанлари кандидати, доцент.

ТОШКЕНТДАГИ Фрунзе район «Зарафшон» маҳалласида жамоатчи лекторий ишлаб турибди. Бу ерда халқ хўжалиги институтининг ўқитувчилари, Навоий номли музей ходимлари ҳамда кўплаб олимлар маҳалла аҳлига Конституциянинг ҳар бир сатрини чуқур таҳлил қилиб бермоқдалар. Суратда: Республика илмий атеизм уйининг методисти И. Каримов маҳалла аҳли даврасида.

Р. Альбеков фотоси.

МЕҲНАТ ҚАДРИ

Айни кунларда бизнинг отарларимиз ғарбий Тянь-Шань тоғларининг узоқ этакларида жойлашган. Аҳоли яшайдиган ердан олисда меҳнат қилаётган бўлсакда, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Конституцияси (Асосий Қонуни)нинг умумхалқ муҳокамаси қизғин давом этаётганлиги ҳақидаги хабарлар бизгача узлуксиз келиб турипти. Биз ҳам қўшни отарлардаги ҳамкасбларимиз билан биргаликда бу муҳим ҳужжатни чуқур ва атрофлича ўрганмоқдамиз.

Янги Конституциянинг ҳар бир боб ва моддаларини синчковлик билан кўздан кечирар эканман, айниқса 14-моддада айтилган гаплар менинг ўз касбимга бўлган меҳримни янада ошириб, фахрланиш ҳис-туйғуларини уйғотди. Ушбу моддада қуйидаги сатрлар ҳам бор: «Ижтимоий-фойдали меҳнат ва унинг натижалари кишининг жамиятдаги мавқеини белгилайди. Давлат моддий ва маънавий стимулларни уйғунлаштириб, новаторликни, ишга ижодий муносабатни рағбатлантириб, меҳнатни ҳар бир совет кишисининг биринчи ҳаётий эҳтиёжига айлантиришга ёрдам беради».

Дарҳақиқат, бизнинг жамиятимизда ҳар бир меҳнат кишиси улуғланади. Оддий касб эгалари бўлган биз чўпонларнинг фаровон ҳаётимиз, коллектив, қолаверса, жамият орасидаги мавқеимиз бунга яққол мисолдир.

Мен кўп йиллардан бери тоғу-тошларни, қир-адрларни кезиб, чўпонлик касбини улуғлаб келмоқдаман. Шу пайтгача жамиятимиз бойлиги бўлган қўй-қўзиларни сидқидилдан парвариш қилиш, улар туёғини йил сайин кўпайтириб бориш ва шу йўл билан эл бойлигига бойлик қўшиш мақсадида ҳалол меҳнат қилиб келаётирман.

Меҳнатларим зое кетаётгани йўқ. Фақат хўжалигимиздагина эмас, балки районимизда катта обрў-эътибор қозондим. Фақат бугина эмас, озми-кўпми меҳнатимни партия ва ҳукуматимиз ҳам ҳар йили моддий ва маънавий рағбатлантириб келаётир. Бунга жавобан йил сайин совлиқлардан қўзи олиш ва жун етиштиришни кўпайтиришга ҳаракат қилмоқдаман.

Ўнинчи беш йилликнинг учинчи зарбдор йилида миллионларнинг бахт Қомуси эълон қилинганлиги муносабати билан имкониятларимни қайта кўриб чиқиб оширилган социалистик мажбурият қабул қилдим. Ҳар юз бош совлиқдан 125 тадан соғлом қўзи, ҳар бош қўйдан эса камида уч ярим килограммдан сифатли жун қирқиб олмоқчиман.

Бир мен эмас, Алишбой Шалкеев, Бегали Қуттибоевлар сингари тажрибали ҳамкасбларим ҳам бу йил ҳар қачонгидан ҳам юксак кўрсаткичларни қўлга киритишга аҳд қилишди. Улар бахтимизни меҳнатдан топган эканмиз, бу йўлда куч-ғайратимизни аямай эл бойлиги бўлган жамоат чорваси туёғини кўпайтираверамиз, демоқдалар.

Жақсилиқ МИРЗАЕВ,
Бўстонлиқ районидаги «Ленинград» колхозининг катта чўпони.

ТЕХНИКА ТАЙЁР

Ўзбекистон ССР Конституциясининг лойиҳаси умумхалқ муҳокамасига қўйилганлиги Оққўрғон район «Ленинобод» колхози механизаторларини руҳлантириб юборди. Улар кўкламги экиш кампаниясига тайёргарликни қизитиб юбордилар. Колхоз механизаторлари экиш кампаниясини 7 иш кунида тугаллаш учун тадбирлар тузиб қўйишди. 14 та ҳайдов ва 31 та чопиқ трактори, 62 та тележка, 18 та чигит экадиган сеялка, 11 та чизель, 2 та ер текислагич, 95 та тишли ва 2 та дискали бороналар ҳозирлаб қўйилди.

Ҳозирги кунда колхоз азаматлари суғориш шохобчалари ремонтини тугаллаш арафасида туришибди.

П. ЭРГАШЕВ.

Бурчга садоқат — олий фазилат

ҲОЗИР бутун республикамиз меҳнаткашлари қизғин муҳокама қилаётган Ўзбекистон ССР Конституцияси лойиҳаси қалбларни ифтихор ҳис-туйғуларига тўлдирмоқда. Айниқса Ўзбекистон ССР гражданларининг асосий ҳуқуқлари, эркинликлари ва бурчлари баён қилинган олтинчи боб моддалари энг демократик демократия принциплари билан суғорилганлиги яққол кўриниб турибди.

Бугунги кунда давлат — умумхалқ. колхоз-кооператив мулки бўлган машина, механизм, станок ва турли техника воситаларини юзлаб, минглаб кишилар маҳорат билан бошқаришяпти. Аммо нуқсонлар ҳам йўқ эмас. Конституция лойиҳасини тўла қувватлаш билан бирга ўз шахсий мулоҳазамни айтиб ўтмоқчиман. Асосий Қонун лойиҳасининг 59-моддасига қўшимча қилиб **шахсий эҳтиётсизлик оқибатида ўзига топширилган давлат-умумхалқ ёки колхоз-кооператив мулкига зиён етказган шахслар Қонун олдида жавоб берадилар,** деб қайд этилса мақсадга мувофиқ бўлур эди.

У. ҚУТТИМБЕТОВ,
шофёр.

БЕҚИЁС ҒАМХЎРЛИК

ЎЗБЕКИСТОН ССР Конституциясининг лойиҳасида ЎЗБЕКИСТОН ССР ГРАЖДАНЛАРИ ДАМ ОЛИШ ҲУҚУҚИГА ЭГАДИРЛАР... [39-модда]; ЎЗБЕКИСТОН ССР ГРАЖДАНЛАРИ СОҒЛИҚЛАРИНИ САҚЛАШ ҲУҚУҚИГА ЭГАДИРЛАР... [40 модда] дейилган.

ЯҚИНДА меҳнаткашларнинг дам олиши, соғлиғини мустаҳкамлаш билан шуғулланувчи ташкилот ходими билан суҳбатлашиб қолдик. Бизни қизиқтирган масала бўйича саволларимизга жавоб бера туриб, у шундай бир фактни келтирди. 1976 йилда республика курортлар советига дам олувчилардан 21 та шикоят тушиб, улардан 16 таси тасдиқланган ва тегишли чора кўрилган. 1977 йилда 14 та шикоят тушиб, 7 таси тўғри деб топилган ва кўрсатилган камчиликларни тугатиш юзасидан тадбирлар белгиланган.

Тўғри, бу факт мақтанишга асос бўлолмайди. Бироқ, шу рақамларда СССРнинг янги Конституцияси муҳокама этилиб, қабул қилингандан кейинги вақт ичидаги ўзгаришларнинг белгиси кўриниб турибди. Асосий Қонунда гражданлар дам олиши, соғлиғини тиклаши, мустаҳкамлаши ҳақидаги белгиланган ҳуқуқларнинг қай йўсинда амалга оширилиши батафсил баён қилинганлигини меҳнаткашлар зўр қониқиш ва ифтихор билан кутиб олдилар.

Бу ҳуқуқларнинг Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий Қонуни) лойиҳасида таъкидлаб ўтилганидек Қонун кучи билан мустаҳкамланиши медицина ташкилотлари, курортлар бошқармаси ходимларининг масъулиятини оширди. Буни Ўзбекистон курортлар Советининг коллективлари ва хўжаликлари фаолиятида ҳам кўриш мумкин.

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 60 йиллиги нишонланган йилда советга қарашли шифохоналар меҳнаткашларнинг соғлиғини тиклаш ва уларнинг дам олиши билан боғлиқ белгиланган хизмат планини 4,8 процентга ошириб бажардилар. Бутун йил давомида 85 мингдан ортиқ кишининг соғлиғи мустаҳкамланди, шу жумладан 35,6 минг киши санаторийларда, 45,9 киши истироҳат уйларида дам олди. 3,5 минг киши курортларга юборилди.

Мавжуд резерв ва имкониятлардан оқилона фойдаланиш йўли билан етарли маданий-маиший шароит яратилиб планда кўзда тутилганидан ташқари яна 3054 киши дам олди ва соғлиғини тиклади. Булардан ташқари 5357 киши советга қарашли истироҳат уйларида бир ва икки кундан дам олди. Корхона ва хўжаликларга қарашли профилакторийларда ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда дам олиб даволанувчилар бу ҳисобга кирмайди. Ҳолбуки, бундай дам олиш уйлари, махсус шифохоналар тармоғи йил сайин кенгаймоқда. Кейинги бир йил ичида жами 625 ўринли санаторий-профилакторийлар ишга туширилди.

Ҳозир областимизда 25 та санаторий-профилакторий мавжуд бўлиб, уларда 1977 йили 23 мингдан ортиқ меҳнаткаш саломатлигини яхшилади.

Шифохоналар, дам олиш уйлари бугунги кун талабларидан келиб чиқиб такомиллашган, медицина аппаратуралари билан жиҳозланяпти. Даволаш-диагностика ишлари самарадорлигини ошириш ва даволанувчи ҳамда дам олувчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш сифатини яхшилаш ижобий натижаларга олиб келмоқда. Санаторийларда диагностика ва даволашнинг 12 хил янги усули қўллана бошлади. «Чинобод» санаторийсида ошқозонни группа усулида текшириш, «Луначарское»да қон босимига боғлиқ атеросклероз билан оғриган беморларни электр ёрдамида ухлатиш усули, «8 март» санаторийсида лойқа билан даволаш усули амалга татбиқ этилди. «Сўқоқ»да тиш даволаш кабинети очилди.

Сўнгги пайтларда оилавий дам олиш учун шароит яратишга муҳим эътибор берилмяпти. Курортлар советига қарашли кўплаб дам олиш уйларида бутун оила бўлиб ҳордиқ чиқаришга имкон берувчи резервлар ишга солинмоқда. Ҳозир областимиздаги «Октябрь X йиллиги», «Кумишкон», «Қибрай» истироҳат уйларида оила аъзолари биргаликда дам олишлари мумкин. Ўтган йили республикада жами 10 минг киши оилавий йўлланма билан дам олди.

Шифохоналар, санаторийлар ўртасида дам олувчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш, даволаш самарадорлигини ошириш бўйича социалистик мусобақа кенг йўлга қўйилган. Ўтган йил якунига кўра «Луначарское», «Чинобод» санаторийлари, «Октябрь X йиллиги» ва «Қибрай» дам олиш уйлари мусобақа ғолиби бўлдилар.

Мана ўнинчи беш йилликнинг зарбдор учинчи йили ғолибона одим ташламоқда. Корхона, колхоз-совхоз ва муассасалар коллективлари уч йиллик план-топшириқларини СССР Конституцияси қабул қилинган куннинг бир йиллиги кунигача бажариш учун социалистик мусобақа байроғини баланд кўтаришмоқда. Хўш бу йилги дам олиш мавсумида ишчи ва колхозчи, инженер ва хизматчилар учун қандай шароит яратилади?

Маълумки, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети яқинда халқ саломатлигини янада яхшилаш чоралари тўғрисида қарор қабул қилди. Шу муҳим ҳужжат асосида Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитети биргаликда меҳнаткашлар саломатлигини яхшилашга имкон берувчи тадқиқотлар белгилашди.

Касаба союзларга қарашли шифо масканларида ўринлар сони кўпайтирилади. Ишлаб чиқариш корхоналари, муассаса ва идораларнинг даволаш-профилакторийларида қўшимча корпуслар, махсус даволаш участкалари қурилади. Санаторий типидаги пионер лагерларининг сони янада ортади. Соғломлаштириш лагерларида 14 мингдан ортиқ бола дам олади.

Болалар дам оладиган барча пионер лагерларида физиотерапия ва физкультура даволаш кабинетлари ишлаб туради. Барча санаторий типидаги болалар дам олиш масканларида тиш даволовчи врачлар, кенг профилдаги медицина ҳамширалари бўлади. Пионер лагерларида даволаш, дам олиш, чиниқтириш бўйича самарали тадбирлар йўлга қўйилганлиги натижасида болаларнинг касалланиш ҳоллари сезиларли камайиб бормоқда. Бу йўналишдаги ишлар янада ривожлантирилади.

Республика жамоатчилиги муҳокамасига қўйилган Ўзбекистон ССР Конституцияси лойиҳаси ҳозирда яшаб амал қилаётган мамлакатимиз Асосий Қонуни асосида тузилганлиги меҳнаткашларда зўр қониқиш ва ифтихор ҳисларини пайдо қилмоқда. Айниқса, гражданларнинг ҳуқуқ ва бурчлари СССР Конституцияси билан республикамиз Асосий Қонуни лойиҳасида муштарак тартибда баён қилинганлиги қувонарли ҳолдир.

З. МУҲАММАДЖОНОВ,
А. АБДУБАННОПОВ.

ПОРЛОҚ ИСТИҚБОЛИМИЗ КЎЗГУСИ

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Конституцияси (Асосий Қонуни) барча меҳнаткашлар қатори бизнинг фабрикамиз коллективининг ҳам меҳнат активлигини ошириб юборди. Бахтимиз Қомусини катта қизиқиш билан атрофлича муҳокама қилаётган паррандабоқарларимиз ўнинчи беш йилликнинг зарбдор учинчи йилида парранда гўшти етиштиришини янада кўпайтириш, таннархини арзонлаштириш ва сифатини яхшилаш юзасидан юксак мажбуриятлар қабул қилмоқдалар.

Республикамиз янги Конституциясининг 21-моддасида шундай дейилган: «Давлат меҳнат шароитини яхшилаш ва меҳнатни муҳофаза қилиш, уни илмий ташкил этиш тўғрисида, халқ хўжалигининг барча тармоқларидаги ишлаб чиқариш жараёнларини комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш асосида оғир жисмоний меҳнатни қисқартириш, кейинчалик бутунлай тугатиш тўғрисида ғамхўрлик қилади».

Бу қонуннинг нақадар ҳаётий эканлигини ўзимнинг кўп йиллик меҳнат фаолиятимда, шунингдек фабрикамизда йил сайин рўй бераётган ўзгаришларда яққол кўриб турибман. Фабрикамиз ишга тушган дастлабки кезларда ёш жўжаларни ва товуқларни парвариш қилишга оид барча меҳнат жараёнлари жуда оддий бўлиб, деярли ҳамма ишлар қўл кучи билан бажарилларди. Ҳатто, паррандалар учун зарур бўлган сувни узоқдан ташиб келтирган пайтларимиз ҳам бўларди.

Эндиликда фабрикамиздаги шароит тубдан ўзгарган. Фан ва техниканинг сўнгги ютуқлари ва янги, илғор технологиялар жорий этилди. Натижада жўжаларнинг бир суткада семириш даражаси лойиҳа қувватидаги 8 грамм ўрнига, аслида 10 граммдан ҳам ошаётир. Паррандаларни парвариш қилишда, айниқса, Р-15 мосламаси жуда қўл келаётир. Бундан ташқари озуқаларни марказлаштирилган усулда тайёрлаш паррандабоқарларни ортиқча қўл меҳнатдан озод қилди, меҳнат ҳақи ҳам анча ошди.

Бахтимиз Қомусида таъкидланганидек, порлоқ истиқбол йўлидан бормоқдамиз. Яқин йиллар ичида фабрикамизда оғир қўл меҳнати бутунлай барҳам топишига шубҳа йўқ.

В. СОРОКИНА,
Бўстонлиқ паррандачилик фабрикасининг ишчиси.

ОБЛАСТИМИЗНИНГ барча ишлаб чиқариш коллективларидаги сингари билим даргоҳларида ҳам Ўзбекистон ССРнинг янги Конституция лойиҳаси кенг муҳокама қилинмоқда. Жумладан, Тошкентдаги 175-мактабда бу мавзуга бағишланган баҳслар тез-тез ўтказилиб турилади. Суратда: 9-ва 10-синф ўқувчиларидан бир группасини кўриб турибсиз.

Р. Шагаев фотоси. (ЎзТАГ).

27 МАРТ—ХАЛҚАРО ТЕАТР КУНИ

Максим Горький номидаги рус академик драма театрида «Сўнгги сўзни сиз айтасиз» спектаклининг премьераси бўлиб ўтди. Георгий Данаилов пьесаси асосида Димитрий Стоянов саҳналаштирган бу спектакль томошабинларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Суратларда: спектаклдан кўринишлар. (чапда) Стоян Крилов — ЎзССР халқ артисти М. Мансуров; (ўнгда) Елена — В. Михайлова, Пётр Христов — В. И. Цветков, ёш инженер — Г. Пачис.

С. Маҳкамов фотолари.

ИЛҒОР ФИКР МАКОНИ

ДЕМОКРАТ шоир Зокиржон Фурқат 1890 йил 5 октябрда театрга тушганини, унда улуғ саркарда Суворов ҳақида спектакль кўрганини, томошадан илҳомланиб поэма яратганини, ўша поэмасида театрнинг аҳамияти катта эканлигини эътироф этиб шундай дейди:

«Театр базмини обод
қилғил,
Томоша аҳли кўнглин шод
қилғил».

Бу билан шоир ўзбек элида ҳам театр бўлишини орзу қилган, албатта. Аммо эксплуататорлар ҳокимияти даврида бу орзу хом хаёл эди, холос. Фақат Октябрь инқилобигина бундай орзуларнинг рўёбга чиқишига сабаб бўлди. Инқилоб қуёши ўлкамизга нур соча бошлаши биланоқ Тошкентда ҳозирги Ҳамза номли театр, Самарқандда эса Ҳамид Олимжон номли театрлар иш бошлаган эди. Ўзбек театрининг асосчиларидан Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий билан Маннон Уйғурлар санъатимизнинг ривож топишига улкан ижодий ҳисса қўшдилар. Улар халқ талантларини тўплаш билан бирга ўзлари ҳам артистлик, режиссёрлик қилдилар. Ҳамзанинг пьесалари ўзбек совет драматургиясига асос солди. Кейинчалик шу традицияни давом эттирган Зиё Саид, Уйғун, Шайхзода, Комил Яшин, Назир Сафаров, Зиннат Фатхуллин, Умаржон Исмоилов, Ғулом Зафарий, Иззат Султон кабилар ўзбек драматургиясини яратишга катта ҳисса қўшдилар. Халқ орасидан Аброр Ҳидоятов, Миршоҳид Мироқилов, Обид Жалилов, Маъсура Қориева, Маруся Кузнецова сингари талантлар етишиб чиқадилар. Бу истеъдодли ёшларга саҳна санъатининг сирларини ўргатиш маҳоратларини ошириш мақсадида Маннон Уйғур бошчилигида Етим Бобожонов, Аброр Ҳидоятов, Сора Эшонтўраева, Замира Ҳидоятова, Тошхон Султонова, Турсуной Миразимова, Шариф Қаюмов, Лутфулла Назрулаев, Музаффар Муҳамедов, Ғуломқодир Исомов, Неъмат Раҳматов, Саъдихон Табибуллаев сингарилар 1920 йилда Москвага, Вахтангов номидаги театр қошида очилган ўзбек студиясига юбориладилар. Улар улуғ рус халқининг моҳир санъаткорларидан таълим оладилар. Сўнг театрга қайтиб спектаклларда маҳорат билан ўйнай бошлайдилар.

1937 йилда Москвада биринчи бор ўзбек санъати ва адабиёти ўн кунлиги ўтказилади. Бунда барча қардош республикалар қатори Ўзбекистонда ҳам шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятимизнинг юксалаётганлиги намойиш этилади. Декадада биринчи бўлиб Ҳалимахоним Носировага СССР халқ артисткаси деган фахрли унвон берилади. Ҳамза номидаги Академик театри Ленин ордени, Навоий номли театр ва филармония Меҳнат Қизил Байроқ орденлари билан мукофотланади.

Қуёшли диёримизда театр санъати беқиёс ривож топган. Ҳозир республикамизда 26 та Давлат театри бўлиб, шундан тўрттаси болалар театри ва иккитаси опера-балет театрларидир.

Республикамизда Островский номидаги Тошкент театр ва рассомлик санъати институти, Маданият институти, Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваторияси ва ўнлаб музика мактаблари мавжудки, улардан ҳар йили юзлаб ёш талантлар етишиб чиқмоқда. Театрларимиз репертуарини олиб кўрсак, дунё классиклари, қардош республикалар драматургяси ва ўзбек адабиёти дурдоналарини кўрамиз. Кейинги йилларда республикамизда турли фестиваллар ва конкурсларнинг ўтказилиб турилиши репертуарларимизнинг янада бойишига олиб келмоқда. Республикамиз театрлари иттифоқдош республикалар театрлари билан ҳамкоргина бўлиб қолмай, балки қардош социалистик мамлакатлар ижодкорлари билан ҳам ҳамкорлик қиладилар. Ўзбек драматургиясидаги Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг «Бой ила хизматчи» асари Болгарияда ва Мўғулистон Халқ Республикасида қўйилди. Композиторимиз Сулаймон Юдаковнинг «Майсаранинг иши» операси Польша Республикасида саҳна юзини кўрди.

Бу йил Иттифоқимиз бўйлаб Болгария драматургияси фестивали эълон қилинган. Биргина бизнинг республикамиз театрларида ҳозирнинг ўзидаёқ бир нечта болгар асарлари саҳналаштирилди. М. Горький номидаги Давлат рус академик драма театри «Сўнгги сўзни сиз айтасиз» асари қўйилишида болгар режиссёри Д. Стоянов, рассом А. Стойчевлар қатнашди, уларнинг ижодий ҳамкорлиги асарнинг муваффақиятли чиқишига олиб келди.

ЮНЕСКО қошидаги халқаро театр институтининг 1961 йил Хельсинкида, сўнгра эса Венада бўлиб ўтган конгрессида ҳар йили 27 март Театр куни ҳисобланишини таклиф этган эди. Шундан бери 17 йил ўтди. Ҳозир дунёнинг саксон мамлакатида театр куни тантана қилиниб келмоқда. Худди шу кун «Театр халқлар ўртасида биродарлик ва тинчлик ўрнатишнинг олтин кўприги» деган шиор билан нишонланади. Бинобарин, Ер куррасининг минглаб театр намояндалари атоқли саҳна усталари дунё халқларига қарата: «Театрлар фаолиятини янада яхшилаш, янада активлаштириш, тинчлик учун курашда унинг роли ва моҳиятини ошириш» каби эзгу ниятларини баён этадилар.

Совет театрлари дунёда энг интернационалистлар театрлари бўлганлиги учун ҳам, унинг саҳналарида Шекспир, Шиллер, Лопе-де-Вега, Мольер, Шоу, Рабиндранад Тагор, Л. Толстой, М. Горький, Гоголь, Чехов, Пушкин асарлари қайта-қайта ўйналиб келинмоқда.

Бизнинг театрларимиз саҳналарида умуминсоний илғор фикрлар тараннум этилади. Биз совет актёрлари шунинг учун бахтлимизки, биз коммунизм қураётган совет кишиларини тарбиялашга ҳисса қўшамиз. Томошабинларимиз билан санъаткорларимизнинг узвий боғланиши ҳам ана шундадир. Совет Иттифоқида театр кунини бирор мавзуга бағишлаш одат тусига кириб боряпти. Ўтган 1977 йил Октябрь инқилобининг 60 йиллигига, бу йилгиси эса Ленин комсомолининг юбилейига бағишланди. Ҳозирнинг ўзидаёқ театрларимиз репертуарларини ёшларимиз ҳаётига оид асарлар эгаллаб бормоқда.

А. Фадеевнинг «Ёш гвардия», Н. Островскийнинг «Пўлат қандай тобланди» асарлари ёшларимиз театрларида кўп йиллардан бери қўйиб келинади. А. Раҳматнинг «Абдулла Набиев», «Майна Ҳасанова», П. Телегеновнинг «Аму қаҳрамонлари», А. Иброҳимовнинг «Биринчи бўса», Ў. Умарбековнинг «Оқар сувлар», Ж. Жабборовнинг «Ўжарлар», Ф. Мусажоновнинг «Олифта», М. Каримовнинг «Ўн саккиз ёшлигим» пьесалари, композитор У. Мусаевнинг «Мангулик» операси ёшларимизга манзур бўлмоқда. Ленин орденли Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театри ёшлар иштирокидаги «Қалби олов», М. Горький номидаги Фарғона область театрида қўйилган «Интилганга толе ёр» спектакллари Иттифоқимизда эълон қилинган «70-йиллар корчагинчилари» совринига сазовор бўлди.

Охунбобоев номидаги республика ёш томошабинлар театри саҳнасида ўйналган Латвия классиги Ян Райниснинг «Олтин тулпор» спектаклининг қўйилиши икки қардош республика ижодий ҳамкорлигини кучайтирди. Бош роль Аптишни ижро этган Исмоил Абдуллаев Рига театрида латиш актёрлари билан ўзбек тилида шу ролни муваффақият билан ижро эта олди.

Тошкентда очилган ёшларимизнинг «Илҳом» клубида экспериментал театр очилди.

Биз санъаткорлар барча куч ва ғайратимизни янги коммунистик жамият қураётган қаҳрамон совет кишиларига маънавий озиқ беришга, уларни ҳар томонлама мукаммал вояга етказишга, эстетик дидли юксак томошабинларимиз талабларига жавоб берадиган янги саҳна асарлари яратишга сарфлаймиз.

Зикир МУҲАММАДЖОНОВ, Ўзбекистон Театр жамиятининг раиси, СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофоти лауреати.

МУХБИРЛАР СЛЁТИ

Янгийўллик пахтакорлар бу йил она-Ватан хирмонига 40 минг тонна «оқ олтин» тўкишга бел боғлаганлар. Саноатчилар марраси ҳам юксак. Улар йиллик топшириқни 23 декабргача адо этиб, планга қўшимча равишда қарийб 2,5 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилишга сўз берганлар.

Ҳозир меҳнат коллективларининг бутун эътибори зарбдор йил вазифаларини муваффақиятли бажаришга қаратилган. Мусобақа давомида жойларда янги-янги ватанпарварлик ташаббуслари туғилмоқда, меҳнат қаҳрамонлари воят етмоқда. Илғорлар тажрибасини пропаганда қилишда, кишиларни меҳнатга коммунистик муносабат руҳида тарбиялашда, нуқсонларни бартараф этиб, ютуқларни кўпайтиришда ишчи-деҳқон мухбирлари партия ташкилотларига яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Ишчи-қишлоқ мухбирларининг бўлиб ўтган слётида доклад қилган район партия комитетининг секретари А. Н. Аседов ҳаваскор қаламкашларни тарбиялаш, улар эътиборини маълум вазифаларга қаратиш йўлида кўрилаётган тадбирлар тўғрисида гапирди. Қўшимча докладчи «Янгийўл» газетаси редактори З. Куртнезиров ишчи-қишлоқ мухбирлари ҳаракатини кенгайтиришда редакция коллективи тўплаган тажрибалар устида тўхталди.

Ҳозир район газетасининг 150 га яқин штатсиз активи ўз хабар ва мақолалари билан мунтазам қатнашиб турибди. Редакция ҳузурида ҳаваскор қаламкашлар тўгараги ташкил этилган. Ишчи-қишлоқ мухбирлари университетини эса ҳар йили кўплаб ҳаваскор ижодкорлар тамомлаб чиқмоқда. Жойларда ташкил этилган 9 та мухбирлар постига аъзо бўлган қаламкашлар туғилаётган кундалик янгиликлардан газетхонларни ўз вақтида хабардор қилиб бормоқдалар.

Слётда сўзга чиққан район комсомол комитетининг иккинчи секретари И. Исромалиева, САИМЭда чиқадиган «За механизацию и электрификацию» деворий газетаси редактори Ю. М. Рудаков, У. Юсупов номли бирлашма партия ташкилоти секретарининг ўринбосари Р. В. Минибоева ва бошқа ўртоқлар ишчи-қишлоқ мухбирлари активлигини янада оширишга кўмаклашувчи қимматли фикрларни ўртага ташладилар.

Слёт қатнашчилари райондаги барча ишчи-қишлоқ мухбирларига қарата мурожаат қабул қилдилар, область ишчи-қишлоқ мухбирлари слётига делегатлар сайладилар.

ПРОПАГАНДИСТЛАР ЎҚУВИ

Шу кунларда область партия комитети сиёсий маориф уйида пропагандист кадрлар ўқувининг навбатдаги босқичи бошланди.

Ўқув зали, аудитория ва кабинетлар пропагандистлар, оғзаки сиёсий агитация ходимлари билан гавжум. Пойтахт олий ўқув юртларининг олимлари, методик совет аъзолари марксча-ленинча таълимни ўзлаштиришни такомиллаштириш, партия ўқуви методикаси масалаларига доир лекциялар ўқимоқдалар, консультациялар бермоқдалар.

Партия, комсомол сиёсий маорифи системаси марксизм-ленинизм асослари мактабининг «КПСС сиёсати амалдаги марксизм-ленинизмдир» (биринчи ўқув йили) курси пропагандистларининг семинари айниқса қизиқарли ўтди.

Семинарда иқтисод фанлари кандидати доцент Б. М. Фофанов «КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг 1978 йил планини тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақани авж олдириш ҳамда ишлаб чиқариш самарадорлиги ва сифатини ошириш учун курашни кучайтириш тўғрисида Совет Иттифоқи партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотларига мактуби»ни пропаганда қилиш ҳақида доклад қилди. Шундан кейин фалсафа фанлари доктори В. С. Никитченко «Ҳозирги шароитда партиянинг ғоявий-тарбиявий иши», фалсафа фанлари кандидати, доцент Ю. И. Каплун «Совет халқларининг дўстлиги ва қардошлигини мустаҳкамлаш. Ижтимоий ҳаётни интернационаллаштириш», тарих фанлари кандидати Л. М. Белявский «Совет жамиятининг социал жиҳатдан бир хиллигини қарор топтириш», область партия комитетининг лектори К. С. Тен «Совет Иттифоқи халқаро аҳволининг баъзи масалалари» темаларида лекция ўқидилар.

Семинарда пропагандистларнинг ўзаро тажриба алмашувларига катта эътибор берилди.

Назарий семинар раҳбарларининг «Партия XXV съезди қарорлари асосида КПСС назария ва сиёсатининг актуал проблемалари» (биринчи ўқув йили) ва «СССР Конституцияси» курслари бўйича ўтказилган семинарлар шахс ва жамият, давлат ва шахс, совет жамиятини ривожлантириш иқтисодий ва социал программасининг бирлиги, Совет давлатини мустаҳкамлаш ва социалистик демократияни янада ривожлантириш, совет ташқи сиёсатининг мақсад ва принциплари ва унинг Конституцияда мустаҳкамланиши каби мавзуларни таҳлил қилишга бағишланди.

Лекцияларни пойтахт олий ўқув юртларининг олимлари, область партия комитетининг масъул ходимлари ўқидилар.

Ш. ТЎЛАГАНОВ, область партия комитети сиёсий маориф уйининг консультанти.

СЕКРЕТАРЛАР СЕМИНАРИ

Тошкент область озиқ-овқат ва гўшт-сут саноати корхоналари цех партия ташкилотлари секретарларининг уч кунлик семинари бўлиб ўтди. Семинар қатнашчилари партиявий-ташкилий ишларни уюштириш, сиёсий-тарбиявий ишлар самарадорлигини оширишга, кўмаклашувчи бир қатор докладларни тингладилар.

Янгийўл шаҳар партия комитетининг биринчи секретари В. И. Рибалко КПСС XXV съезди қарорлари асосида ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш, қувватлардан ва резервлардан унумли фойдаланиш юзасидан бажарилаётган ишлар тўғрисида гапирди. Область партия комитети инструктори М. Мирсавуров доклади партия йиғилишларини тайёрлаш ва ўтказиш темасига бағишланди.

Семинарда цех партия ташкилотлари секретарлари ўзаро тажриба алмашдилар.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

Италиядаги уй-жой кризиси биринчи навбатда аҳолининг энг камбағал табақаларига кўп зарар етказмоқда. Италия аҳолисининг 20 процентига яқини, асосан жуда кам даромад оладиган оилалар, бутунлай ноқулай «уй»ларда яшаб келмоқдалар. Суратда: Неаполь аёллари уй-жой етишмаслиги масаласига амалдорлар диққатини жалб қилиш мақсадида мана шундай усулдан фойдаланишди.

АП—ТАСС телефотоси.

ВАРШАВА КЕЛАЖАК САРИ ОДИМ ТАШЛАМОҚДА

ВАРШАВА. (ТАСС). Етти асрлик шаҳар учун 30 йил—қисқа бир фурсатдир. Аммо социалистик Польша пойтахти айни шу давр ичида кенгайди, қаватларини баландлатди, ободонлашди ва кўркамлашди.

ПХР ҳукуматининг президиуми Варшавани келгусида ривожлантириш программасини тасдиқлади. Бугунги кунда варшавалик шаҳарсоз меъморларнинг катта отряди 2000 йилда ПХР пойтахти қандай бўлиши борасида ишлаяпти.

Пойтахтдан шимолда халқаро Окенче аэропорти ёнида, Висланинг ўнг соҳилида катта Варшаванинг иккинчи марказини бунёд этиш мўлжалланади.

Варшава яқинидаги Тархомин, Бялоленка, Генрикув, Хотомув каби кичик-кичик шаҳарларни битта каттакон уй-жой массиви қилиб бирлаштириш пойтахтнинг келажакдаги тараққиёт программасидир.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● **УЛАН-БАТОР.** Монголия Халқ Республикасида шу йил июль ойида ўтказиладиган халқ депутатлари маҳаллий хуроллари сайловига тайёргарлик кампанияси кучайтириб юборилди. Сайлов кампанияси МХРП XVII съездининг қарорларини муваффақиятли равишда амалга ошириш, беш йилликнинг учинчи йили планини бажариш шиорлари остида ўтмоқда.

● **БРЮССЕЛЬ.** Бельгия коммунистик матбуот фондига маблағ тўплаш кампанияси муваффақиятли равишда давом этмоқда. «Драпо Руж» газетасининг маълумотларига кўра, ҳозирги вақтгача фондга ихтиёрий равишда 263,5 минг Бельгия франки миқдорида маблағ тушган. Бельгиянинг Брюссель, Льеж, Намюр, Антверпен сингари йирик саноат марказларида кампания айниқса актив ўтмоқда.

● **ВАШИНГТОН.** Америка пойтахтида Исроил бош министри Бегиннинг АҚШга қилган визитига қарши оммавий норозилик намойиши бўлиб ўтди. Норозилик намойишининг қатнашчилари «Ливандаги сионистик агрессия тўхтатилсин», «АҚШ конгрессининг Исроилга қурол-яроғ етказиб бериши тўхтатилсин» деган шиорларни кўтариб шаҳарнинг марказий кўчаларидан Оқ Уйга томон юриб бордилар. Оқ Уйда АҚШ президенти Ж. Картер билан Бегин ўртасида музокаралар бошланди.

Вашингтонлик маъмурлар «тартибни сақлаш» учун отлиқ полициячиларнинг кучайтирилган бўлинмаларини Оқ Уй яқинига келтирдилар.

● **ОТТАВА.** 1 апрелда бошланадиган 1978—1979 молия йилида Канада федерал бюджетининг камомати, дастлабки ҳисоб-китобга қараганда, 11 миллиард долларга етади. Молия министри Жан-Кретьен ана шуни айтди. Оппозиция вакили, консерватор Стивенс умумпалатасида нутқ сўзлаб, бюджет камоматининг кўпайганлиги ҳукумат чет мамлакатлардан яна қарз олажагини, солиқлар кўпайтирилишини ва инфляциянинг кучайтирилишини билдиради, деб таъкидлади.

Ҳозирги вақтда Канада давлат қарзининг умумий миқдори 40 миллиард долларга етиб қолган.

ВАШИНГТОН. Америка жамоатчилиги Бенжамин Чейвис бошчилигидаги гражданлик ҳуқуқлари учун курашувчи «уилмингтонлик ўн киши»ни турмадан озод қилиш учун оммавий ҳаракатни давом эттирмоқда. Оқ уй олдида бўлиб ўтган намойиш қатнашчилари ҳам худди шуни талаб қилиб чиқдилар. Суратларда: (чапда) намойиш қатнашчилари, (ўнгда) Бенжамин Чейвис.

АДН—ТАСС телефотоси.

НЕЙТРОН БОМБА — АГРЕССИЯ ҚУРОЛИ

СССР ва социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари аввалдагидек, ҳозирда ҳам ўзларининг бутун куч-ғайратларини ядро уруши хавфини батамом тугатишга, халқаро муносабатларда тинч-тотув яшаш принципини янада чуқурроқ қарор топтиришга, кескинликни юмшатишни мустаҳкамлаш ва қуролланиш пойгасини тўхтатишга сарф қилмоқдалар.

Совет Иттифоқи ўзининг ҳамма давлатлар ядро қуроли ишлаб чиқаришни айни бир вақтда тўхтатиш тўғрисида бир битимга келишларига ҳамда шу қуролни тўпланган барча запасларини қисқартиришга киришиб, уларни батамом тугатишга тайёр эканлигини қатъий қилиб айтди, шунингдек у ядро қуролининг ҳамма синовларини таъқиқлашга, тинч мақсадлардаги ядро портлатишларини эса тўхтатиб туришга чақирди. Айни вақтда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев нейтрон қуроли ишлаб чиқаришдан ўзаро воз кечиш тўғрисида аҳдлашиб олиш юзасидан аниқ ва конкрет таклиф киритди. Ана шундай таклиф билан АҚШ раҳбарларига ҳамда НАТО иштирокчилари бўлган барча давлатларнинг ва Ғарбий Европадаги бошқа мамлакатларнинг ҳукуматларига ҳам мурожаат қилинди.

Бу таклифларни жаҳон прогрессив жамоатчилиги ва БМТ аъзоси бўлган кўпчилик давлатлар зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Улар Совет давлатининг янги ташаббусини кескинликни юмшатиш ва ялпи мустаҳкам тинчликни таъминлашда муҳим восита, деб ҳисоблаб уни қўллаб-қувватладилар.

Бироқ, тинчлик душманлари Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатларнинг тинчликни мустаҳкамлаш йўлидаги янги ташаббусларининг моҳиятини атайлаб бузиб кўрсатиш ва сохталаштиришга уринмоқдалар. Айни вақтда Пентагон ва НАТО корчалонлари замон талабига қарши бориб, қуролланиш пойгасини кучайтирмоқдалар, ялпи қирғин қуролининг янги турларини ишлаб чиқмоқдалар. Стратегик мақсадларни назарда тутиб, олис радиусда ҳаракат қиладиган «Томагавк» қанотли ракеталари, шунингдек нейтрон бомба яратилганлиги худди ана шундан далолат бермоқда.

Нейтрон бомба Америка монополистлари учун ғоят кўп фойда олиш манбаидир. «Рокуэлл интернэшнл» компанияси, «Бендикс» корпорацияси ва «Мънсанто» концерни мазкур қуролни ишлаб чиқариш орқали жуда катта бойлик тўплашни мўлжалламоқдалар. Эндиликда Пентагон ва ҳарбий-саноат комплексининг вакиллари ана шу ваҳшиёна қуролни кўплаб ишлаб чиқаришни ташкил қилиш ва Ғарбий Европа мамлакатларига жойлаштиришни планлаштирмоқдалар. Пентагон фикрича, бу қурол Американинг Европадаги тактик ядро қуролини модернизация қилиш программасининг асосларидан биридир. Ундан фақат АҚШ территориясида эмас, балки муайян план асосида Ғарбий Германия ва НАТОнинг бошқа қатнашчилари территориясида ҳам фойдаланиш мумкин.

Шуни ҳам айтиш керакки, нейтрон бомба агрессия қуролли эканлигини ниқоблаш мақсадида миси чиққан эски усул танлаб олинди: бу қуролнинг Ғарбий Европа мамлакатларига жойлаштирилиши аллақандай «совет ҳарбий хавфи»га қарши европаликларнинг гўё «миллий хавфсизлик манфаатларини ҳимоя қилиш» вазифасини ўтаб, у фақат тактик мақсадлардагина ишлатиладиган «соф» ва «инсонпарвар» қурол эмиш. Пентагоннинг фикрича, нейтрон бомба иншоот ва биноларни деярли вайрон қилмасдан фақат қўшинларгагина талофот етказар эмиш. Бироқ, фактлар бу фикрларнинг мутлақо сохта ва пуч эканлигини кўрсатади. Ҳақиқатда эса нейтрон бомба энг мудҳиш ва ялпи қирғин қуролининг янги туридир. У ҳар қандай ядро қуроли каби ғоят катта емирувчи кучга эга.

ГФР бундесверининг бош инспектори генерал Гаралъд Вуст айтганидек, нейтрон бомба ўзининг ёруғлик кучи билан кишиларни ёппасига қириб ташлайди ва ўзи бориб тушган жойдаги барча иншоотларни, уй ва биноларни ҳам батамом яксон қилади. Американинг таниқли атомчи олими Э. Стернглэсс эса: «Нейтрон бомба портлаган вақтда ажал уруғини сочувчи радиация одатдаги ядро бомбаси

ШАРҲЛОВЧИ МИНБАРИ

портлашига нисбатан кўпроқ пайдо бўлади. Шу билан бирга ана шу бомба портлашидан ҳосил бўлган чиқиндилар 6 минг йил мобайнида сақланиб қолади», деб эътироф этишга мажбур бўлди.

АҚШ мудофаа министри Гарольд Брауннинг фикрича, нейтрон бомбанинг яратилиши сиёсий мулоҳазаларни ҳам назарда тутар эмиш. Бинобарин, у биринчидан «зўравонлик» ва «тийиб туриш» деб аталмиш ғарб доктринасига асосланса, иккинчидан, ана шу қуролнинг ҳарбий жиҳатдан беқиёс устунлигига европаликларни ишонтиришни ҳам назарда тутар эмиш. Таажжуб, Пентагон ва НАТО корчалонлари бундай «сиёсий мулоҳазалар» билан кимни қўрқитмоқчилар?

«...Ҳеч бир кимса бизнинг тинчликсеварлигимизни заифлик аломати, деб ўйламасин, ҳеч бир кимса ажал қуролининг янги турлари: қанотли ракеталар, нейтрон бомбалар билан ёки шу турдаги бошқа бирон нарса билан бизни чўчитишга уринмай қўя қолсин, — деди КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР мудофаа министри, Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устинов «Улуғ Октябрь ғалабалари посбонлигида олтмиш йил» мавзуидаги докладида. — Бизни чўчитишга уриниш бемаъни ва беҳуда иш эканлигини эслатиб ўтиш фойдадан холи бўлмас, мамлакатимиз экономикаси, фани ва техникаси ғанимларимиз пеш қилишга уринадиган ҳар қандай қурол-яроғни яратишга қодирдир».

Нейтрон бомба аслида агрессия қуролидир. Шу сабабли унинг кўплаб ишлаб чиқарилиши қуролланиш пойгасини яна хатарли босқичга кўтаради, ядро урушининг келиб чиқиш хавфини муқаррар кучайтиради. Ҳозир бу фикрни реалистик фикр юритувчи кўпгина давлат ва жамоат арбоблари ҳам таъкидламоқдалар. Хўш, нейтрон бомба ҳақида америкаликларнинг ўзлари нима дейишмоқда? Маълумки, АҚШ Конгресси вакиллар палатаси аъзоларининг тўртдан бир қисми нейтрон бомба ишлаб чиқариш учун маблағ ажратишга қарши овоз берди.

Нейтрон қуроли ишлаб чиқариш ва уни Ғарбий Европа мамлакатларига жойлаштириш планларининг хатарли эканлигини эндиликда мазкур қитъа кишиларигина эмас, балки жаҳондаги юз миллионларча яхши ниятли кишилар ҳам англаб, оммавий ҳаракатни тобора кенгайтирмоқдалар. Бу ҳаракатнинг олдинги сафида ишчилар синфи ва коммунистлар бормоқда. 28 та коммунистик, ишчи партиялари бутун дунё тинчликсевар кучларига, хусусан социалистларга, социал-демократларга ва христианларга мурожаат қилиб, уларни ялпи қирғин қуролларининг янги турларини ишлаб чиқаришни таъқиқлашга эришиш учун курашга чақирдилар. Жаҳон Тинчлик Кенгашининг ташаббуси билан нейтрон бомбага қарши бир неча марта «Ҳаракат ҳафталиклари» бўлиб ўтди.

Шу муносабат билан яқинда бир неча чет эл фанлар академияларининг аъзолари бўлган 31 совет академиги АҚШ президенти Ж. Картерга мактуб йўллади. Мактубда Қўшма Штатларда яқин келгусида нейтрон бомба ишлаб чиқариш хусусида қарор қабул қилиш мўлжалланаётганлиги таъкидланиб, бундай қарор инсоният учун жуда хатарли ва оғир оқибатлар келтириб чиқариши мумкинлигига президентнинг эътибори жалб қилинган. Дарҳақиқат, нейтрон бомба ишлаб чиқариш тўғрисидаги қарор қуролланиш пойгасини яна авж олдирган бўлур эди, қурол-яроғлар устидан назорат ўрнатиш тўғрисидаги икки томонлама ва кўп томонлама музокараларни мураккаблаштириб юборган бўлур эди. АҚШ билан СССР ўртасидаги ядро мувозанатини янада юксак, тағин ҳам қимматга тушадиган ва жуда хатарли босқичга кўтарган бўлур эди. Шуни назарда тутиб, совет олимлари АҚШ президентини ўткинчи мулоҳазалардан юқори даражада туришга, реал ақл-идрок билан иш кўришга, нейтрон бомба ишлаб чиқаришдан ўзаро воз кечишга чақирдилар.

Шу йил 12 мартда эълон қилинган ТАСС баёнотида айтилганидек: «Башарти НАТО мамлакатлари нейтрон қуроли ишлаб чиқара бошлашни афзал кўрадиган бўлсалар, бундай қарор совет халқи ва унинг иттифоқчилари хавфсизлигини таъминлаш манфаатлари талаб қилганидек, Совет Иттифоқини ана шундай дағдағага лозим даражада жавоб беришга мажбур этган бўлур эди. Бироқ, СССР ана шу йўлдан боришни истамайди. Ядро қуроллари пойгасининг янги босқичига йўл қўймасликнинг имкони бор».

З. ИСАМУҲАМЕДОВ, Тошкент қишлоқ хўжалиги институти фалсафа кафедраси доценти.

Шанба саҳифаси

РУБОИЙЛАР

Ҳар файласуф ўзича ҳақ, ўзича тўғри,
Тафаккурдан илма-тешик дунёнинг бағри.
Темирдан гул, гулдан темир ясай олсак ҳам,
Етмас ҳамон инсон учун инсоннинг меҳри.

* * *

Олма ҳосил тугар, — ўзича ҳақ, ўзича тўғри,
Шамол эса тўкар, — ўзича ҳақ, ўзича тўғри.
Дунё иши мураккабки, чегараси йўқ,
Қаранг — иқрор, инкор — ўзича ҳақ, ўзича тўғри.

* * *

Ўз элингга ҳам фарзандсан, онасан,
Юртдан тонсанг одамликдан тонасан.
Тупроқ сени шу қадарли ўртарки, —
Денгизларга шўнғисанг ҳам ёнасан!

* * *

Бемор бўлсам буюрарлар: новвот ич,
Нашвати е, аммоки ғам ема ҳеч.
Ғам емасдан яшасайдик, қанд қайда,
Латта чайнаб қилмасмидик кунни кеч?!

* * *

Юзсиз бўлдинг, кўзсиз бўлдинг, ёздинг беаёв,
«Файз» топдинг, «ботир» бўлдинг «қочганида ёв».
Энди эса бировга боқолмайсан тик,
Ва сенинг ҳам башарангга қарамас биров.

* * *

Қаҳратон қаҳрини кесар бир боғлам ўтин,
Ҳавонинг совуғидан сақлайди пўстин.
Аммо совуқ сўз ёмон, заҳри бедаво,
Сўзинг аввал ўзингнинг бағрингдан ўтсин.

* * *

Дорилар вақт ўтгач қилганидай кор,
Аччиқ ҳақиқатнинг кейин нафи бор.
Косанинг тагидан заҳар чиққандай,
Енгил фароғатдан кайф топмоқ бекор.

* * *

Бирлашмоққа интилмоқда мамлакатлар, қитъалар,
Инсон зоти бир-биридан юрагига ўт олар.
Аммо қачон ҳоким бўлур жаҳоний бир тотувлик?
Бир ҳовлида кун кўролмас гоҳо ўғил-оталар...

Юсуф ШОМАНСУР.

Мажнунтол

(Шингил ҳикоя)

— Азизам, ҳув узоқдан келаётган қуш садосини эшитяпсанми? Нима ҳақда куйлаётганини биласанми? Йўқ! Билмайсан. У шундай жўшиб куйлаяптики, беихтиёр кишини мафтун этади, юракни ўртайди. У ўз ҳаёти, ўз эрки ҳақида, бепоён табиат қўйнидаги эркин парвози ҳақида куйлаяпти. У шундай бахтиёрки, гўё бутун табиатга ўзи ҳукмрондек. У табиат шайдоси...— Йигит қизга яна ҳам яқинроқ сурилиб, уни бағрига тортди. —Мен ҳам мана шу қушдек бахтиёрман...

Қиз сирли олам қўйнига шўнғиб кетгандек бўлди. Назарида қуш садоси ҳам эшитилмаётгандек... Атроф сув қуйгандек жим-жит. Фақат икки ёшнинг юрак урришигина бир-бирига эшитилиб тургандек... Кучсизгина шамолнинг ёқимли эсиши бу жимликни бузарди. Яқинда тўйи бўлиб ўтган келинчаклардек сузилиб турган мажнунтолнинг қизғиш ва сарғиш барглари пирпираб ерга тушар, баъзилари гир айланганича мажнунтол тагидаги суви тўхтаб қолган ариқчага унсизгина қўнарди. Баъзи мўъжаз япроқлар эса шамол қанотида анча ергача учиб кетар, сўнгра ҳазон тагида энди уна бошлаган кўкатларга илашиб қоларди... Шамол уларни ўз куйига йўрғалатарди...

Неча-неча бахтиёр ёшларнинг учрашувлари-ю, висол оғушидаги ширин суҳбатларининг гувоҳи бўлган мажнунтол бугун яна бир жуфт ёш қалбини тингламоқда. Уларга таъзимкор эгилиб, олтин япроқларини устидан сочмоқда.

Адолат ШУКУРОВА,
студент.

АЖОИБОТЛАР ОЛАМИДА

«ТАБАССУМ» ОРДЕНИ СОҲИБАСИ

Ҳа, қардош Польшада ана шундай орден таъсис этилган. Бу ажойиб мукофотнинг 1977 йилги лауреатлари орасида Литванинг Каунас шаҳридан болалар севиб ўйнайдиган ўйинчоқлар устаси Стасе Самулявичене ҳам бор. Унинг хонадонида бутун бошли ҳайвонот боғи мавжуд, деб ҳикоя қилади АПН мухбири В. Микуличус. Ойнаванд токчаларда кучук ва айиқчалар, оҳу ва маймунлар, тойчоқ ва филлар саф тортишган.

— Бундан 40 йил олдин дастлабки ўйинчоқларимни ясаган эдим,— дейди Стасе. — 1935 йилда Литва қишлоқ хўжалик кўргазмасида улар учун олтин медал билан тақдирландим. Кейинчалик қишлоқда ишладим. Асаларичилик билан шуғулландим. Урушдан кейинги йилларда Литва қишлоқ хўжалик академиясида ўқиб, зоотехник бўлдим. Дарвоқе, бу ерда ўқиш ҳайвонот оламини яхшироқ билишим ва тушунишимда катта ёрдам берди. Юмшоқ ўйинчоқлар ясашни 1959 йилдан доимий касб қилиб олдим.

Ҳар қандай ўйинчоқни ясаётганимда, бу ўйинчоқ кишида саховат туйғуларини уйғотиши, чеҳрасида табассум пайдо қилишини олдимга асосий мақсад қилиб қўяман. Масалан, менинг кўргазмамга келган тунд одам ҳам ўйинчоқларимга қараб бир пасда лабларида табассум пайдо қилади. Бу мен учун олий мукофот.

— Сизнинг ишингизда техник жиҳатдан ўзига хос сир борми?

— Албатта йўқ. Ахир ишимнинг техник томони жуда содда материаллар — оддий жун, асбобларим — қайчи, тароқ, игнадангина иборат. Материал юмшоқ ва майин бўлиши керак. Ўйинчоқни кўрганда эмас, қўлга олганда ҳам завқ олиш керак-да. Шунинг учун бўлса керак, мен сунъий материалларга чап кўзим билан қарайман.

— Сизнинг ўйинчоқларингиз қаерларда намойиш қилинган?

— Москва, Ленинград, Каунас, Вильнюс шаҳарларида бир неча бор менинг кўргазмам намойиш қилинган. Менинг «йиртқич» ўйинчоқларим чет эларга ҳам —Париж, Лондон, Дамашқ, Монреаль, Варшава каби шаҳарларга саёҳат қилишган.

Поляк дўстлар мени ўз юртларига таклиф қилишганда жуда қувондим. Поляк болаларининг ҳаяжонга солувчи қувноқ мукофоти — Табассум ордени билан мукофотланганлигим ҳақидаги хабар менга беқиёс шодлик келтирди. Бу орденни олар эканман, ғоят бахтиёрман. Чунки, бу орден менинг ижодим ва ҳаётим мақсади —кишиларга табассум улашишдек шиоримга ҳамоҳангдир.

«Баҳор» ансамбли солисткаси Гулнора Жўраева.
А. Авазов ва Р. Шамсуддинов фотоси.

УЙ ҚУРИШ ОСОН ЭМАС

...Ёшлик. Уни интилиш ва иккиланиш, ширин орзиқиш, умид ва кутишсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Инсон характери шаклланадиган, у чинакам одам бўлиб оёққа турадиган дамлар... Киши умрининг ана шу энг гўзал даври ҳақида, ёшларимизнинг бугунги орзу-ўйлари, уларнинг маънавий, ахлоқий дунёси ҳақида адабиётда ҳам, санъатда ҳам кўплаб асарлар дунёга келмоқда. «Ўзбекфильм» киностудиясида яратилган «Қуёш остидаги уй» бадиий фильми ана шу асарлар ёнидан муносиб ўрин олди.

«Қуёш остидаги уй»да энг аввало кенг кўламдаги бунёдкорлик — Тошкент қурилиши кўзга ташланади. Ҳозирги ёшларимиз ҳаётини, уларнинг маънавий дунёсини очиб беришда асосий объект қилиб қурилишнинг танланиши сира тасодифий ҳол эмас. Фильмнинг яратилиш жараёнида унга бир неча ном қўйилган эди. Шулардан бири «Уй қуриш осон эмас» эди. Лекин авторлар — сценарий муаллифлари Фарҳод Мусажонов билан Александр Файнберг, постановкачи режиссерлар Г. Бзаров ва З. Ройзманлар фильм ғоясини унинг сарлавҳасидаёқ очиб қўймасликка қарор қилишди. Бу ҳам экран асарининг янада жонли чиқишига хизмат қилди, томошабинларни фильмдаги воқеалар хусусида ўткир мушоҳада юритишга таклиф этди.

Эътибор берсангиз, воқеалар асосан қурилишда рўй беради. Қурилишдаги қийинчилик ва проблемалар, мансабпараст участка бошлиғининг ўз манфаати йўлидаги кўзбўямачиликлари орқали уйни яхши, сифатли қилиб қуриш осон эмаслиги кўрсатилади. Лекин масаланинг иккинчи томони ҳам бор. Муаллифлар қурилиш орқали фильмнинг асосий ғояси — оила қуриш осон эмаслиги ҳақида фикр юритишади. Асарда бутун воқеалар шу ғояга сингдирилган.

...Эркин қурилишда ишлайди. Бригадир. Унинг дўстлари илғорлардан саналади. Лекин бу уларга уйни «мендан кетгунча, эгасига етгунча» қабилида иш тутиб ,қуришга ҳуқуқ бермайди. Участка бошлиғи эса мансаб пиллапоясидан тезроқ кўтарилиш учун ҳамма воситаларни ишга солади. Брак қурилиш материаллари билан ишлашга мажбур қилади, телевидениеда объектдаги ишлар ҳақида репортаж уюштиради. Бу, албатта, бригада аъзоларига ёқмайди. Баҳс, мунозара ва ҳатто тўқнашувларга сабаб бўлади.

Шу ўринда ёш, бўлажак режиссёр Нозим Тиллахўжаевнинг экранда яратган образи ҳақида тўхталмоқчимиз. Эркин ҳали ёш. Участка бошлиғига қарши курашда у айрим пайтларда қизиққонлик қилади, яна бошқа бир вазиятда эса, чекиниш деса хато бўлару, унга ён беради. Нега? Бу савол томошабинни узоқ фикр юритишга мажбур қилади. Унинг характеридаги бу ён беришни севгилиси — Назирага бўлган муносабатида ҳам кўрамиз.

Назира ҳам ёш. Лекин у Эркинга нисбатан анча балоғатга етгандек туюлади. У ҳаётга тик қарайди. Назира илгари турмушга чиққан, ширингина қизалоғи бор. Турмушнинг аччиқ-чучугини тотган, умуман, характери шаклланиб бўлган бир аёл. Шундай бўлса ҳам у иккиланади, Эркинга бор гапни айтишга ўзида куч тополмайди. Назирани кейинги йилларда кинодаги муваффақиятлари билан томошабинлар эътиборини қозонган Дилором Қамбарова ижро этади. Авторлар Диломромни бу ролга таклиф этишда, албатта, энг аввало унинг кинобоп гўзаллигини ва шубҳасиз, истеъдодини ҳисобга олишган. Дилором Қамбарованинг Назираси ўзининг романтиклиги, мустақиллиги, кенг дунёқараши билан томошабинни жалб этади.

КИНО

...У узоқ вақтгача Эркинга ўз ўтмишини, қизи борлигини айтиб бермоқчи бўлиб юради-ю, лекин бунинг мавридини сира тополмайди. Тўғрироғи, Эркиндан ажралиб қолишдан чўчийди, бунинг устига у одамларга ишончсизлик билан қарайди, ҳатто ўз онасидан ҳам яширади.

Назиранинг онаси билан тўқнашувларида фильм авторлари яна бир долзарб масалани ўртага ташлайдилар: юқорида айтганимиздек Назира жуда ёш турмуш қурган; албатта онасининг хоҳиши билан. Лекин у қизи Раъно билан уйига қайтади. Онасининг насиҳат-ўгитларига қулоқ солмайди, унга бойлик ҳали бахт эмаслигини, чин муҳаббат серҳашам уй ва ҳоказолар билан ўлчанмаслигини тушунтиришга ҳаракат қилади.

Назиранинг тақдирини фильмдаги яна бир персонажда — Эркиннинг туғишган опаси тақдирида ҳам кўрамиз. Уни ҳам турмуш ўртоғи ташлаб кетган. Бир қарашда фильмда шу образ ортиқчадек ҳам туюлиши мумкин. Тўғри-да, асардаги бутун воқеалар қийинчиликлар, муваффақиятсизликлар, бахтсиз тақдирлар асосига қурилгандай. Лекин бундан жуда тез хулоса чиқариш ярамайди. Эркиннинг опасининг тақдири фильмда бежиз танланмаган. Эркин опасининг хусусига келганда унинг ёнини олади, поччасини айблайди. Лекин худди шундай воқеа унинг ўзининг бошига тушганда қандай йўл тутарди? Бу саволга унинг Назира билан муносабатидан жавоб оламиз.

...Ниҳоят Назира Эркинга бор гапни айтиб беради. Бу йигит учун томдан тараша тушгандек эди. Ўзини тутолмай қолади. Хаёлига «мен шу пайтгача боласи бор аёл билан юрган эканман-да», деган гап чақмоқдек урилади. Шу ўринда характери шаклланмаган ёшлик намоён бўлади. Эркин поччаси бошқа бир аёлни севиб кетиб қолганда опаси тарафида эди. Лекин ўз севгилиси ҳақидаги бор ҳақиқатни эшитгач эса иккиланиб қолади. Буни пайқаган Назира у билан алоқани узади.

Нима қилиш керак? Ахир, у Назирани севади-ку. Яна иккиланишлар, соғинч, Назира томон талпинишлар... Аммо у Назирани у ишлайдиган гул дўконидан тополмайди, Назира аллақачон бу ердан бўшаб кетган. Эркин Назираларнинг маҳалласига боради. Бироқ, бу ерда ҳам иши юришмайди: Назираларнинг уйи ва умуман маҳалласи бузилаётган, у ерда янги замонавий район қад кўтараётган бўлади...

Албатта, фильм шу билан тугалланмайди. У Раънонинг (Назиранинг қизи) фигурали учиш секциясига қатнаётганлигини биларди. Шунинг учун тренер орқали Назирага уларнинг ҳовлисидан топиб олган совғасини қолдириб кетади. Назира бу кулгили ва шу билан бирга қалбига ширин бир орзиқиш солган совғани олар экан, узоқ ўйланиб қолади.

Фильмда бу масала очиқлигича қолдирилган. Авторлар Эркин ўз хатосини тан олганлиги ва Назира билан топишиб, бахтли турмуш қурганликлари ҳақида гапиришмайди. Эҳтимол, уларнинг тақдири бошқача бўлар? Лекин ҳар ҳолда ҳар икки қаҳрамон ҳаётида ҳам рўй бериши керак бўлган асосий воқеалар бўлиб ўтди...

Фильмни яратганлар ҳақида гапирганда албатта постановкачи оператор Темур Қаюмовнинг хизматини айтиб ўтиш керак. Рассомлар Э. Калантаров билан Э. Аванесовлар ҳам фильмда ўзларининг ажойиб эскизлари билан иштирок этганлар. Республикада хизмат кўрсатган санъат арбоби композитор Р. Вильданов музикаси фильм руҳиятига, кайфиятига алоҳида бир романтиклик касб этади.

Премьера бўлиб ўтди. Энди фильм кенг томошабинлар эътиборига ҳавола қилинади. Уни аввало тез орада Ереванда бўладиган Бутуниттифоқ кинофестивалида намойиш қиладилар. Ишонамизки ,ўзбек киносанъаткорларининг янги асари ўзининг муносиб баҳосини олади.

А. АБДУЛЛАЕВ.

ҒАРОЙИБ РЕКОРДЛАР

Одатда одамлар бир шаҳардан иккинчи шаҳарга транспорт орқали ёки пиёда саёҳат қилишади. Лекин австриялик Иоган Хаслингер 1900 йилда Венадан Парижга транспорт орқали ҳам эмас, пиёда ҳам эмас, балки икки оёғини ерга теккизмасдан қўллари билан юриб келган. У соатига ўртача 2542 метр тезликда юрган.

●

Американинг Иллинойс штатида яшаган Норман Зеллерс ҳам ўзига хос рекорд қўйган. У 1930 йилнинг 22 июлидан 16 сентябригача [56 кун] мобайнида дарахт тепасидан тушмасдан ўтирган.

●

Шу мамлакатнинг Лос-Анжелос шаҳрида истиқомат қилувчи Керри Флетчер ва Кевин Фаррел бир оёқда узоқ вақт мувозанат сақлаб туриш бўйича рекордчилар ҳисобланадилар. Улар 1974 йил 27—28 апрелда ўтказилган мусобақада 7 ярим соат давомида ҳеч нарсага таянмаган ҳолда бир оёқда туришга муваффақ бўлишган.

●

Ҳиндистонлик Суами Маюджири Махарий исмли киши 17 йил давомида [1955 йилдан 1973 йилгача] тик туриб яшаган. У кечалари тик туриб, тахтага суянган ҳолда ухлаган.

Англиялик Джерри Харлей соқолни тез олиш соҳасида дунёда тенги йўқ сартарош деб топилган. У 1971 йил 1 апрелда Кент шаҳрида ўтказилган сартарошлар мусобақасида 1 соат давомида 130 кишининг соқолини олиб ташлашга улгурган.

●

Финляндиялик Тойми Арттиринпойка Силво исмли порт ишчиси 1967 йилда ҳеч ухламасликка қарор қилди. Лекин у фақатгина 32 кун ухламай юролди, холос.

Тўпловчи З. ҚОДИРОВ.

МАКТАБДА «НАВРЎЗ» БАЙРАМИ

КИРОВ районидаги Герман Титов номли 96-мактабда «Наврўз» байрами бўлиб ўтди. Мактабнинг мажлислар зали столида навбаҳор неъматлари — сумалак, редиска, кўк пиёз ва бошқа ўсимликлар қўйилган. Кечага кўплаб ота-оналар, қўшни маҳалла активлари ҳам ташриф буюришди. Байрамни мактаб директори Т. Ёқубжонов очиқ деб эълон қилди.

Ота-оналардан — фалсафа фанлари кандидати Хатима Шайхова, юридик фанлари кандидати Кабир Комилов, медицина фанлари кандидати Турсунхўжа Ҳусанхўжаев, уруш ветерани Аъзамхўжа Акмалхўжаев, биология ўқитувчиси Ойтўра Аъзамова ва бошқалар ўқувчиларни «Наврўз» байрами билан қутлашди. Улар «Наврўз» байрамининг аҳамияти ҳақида сўз юритиб, маҳалла кўчаларини ободонлаштириш, кўкаламзорлаштириш, атроф-муҳитни муҳофаза қилишда болалар катталарга ёрдам бериши зарурлигини таъкидлаб ўтдилар.

Байрам сўнггида мактаб бадиий ҳаваскорлар тўгараги ва район маданият уйи санъаткорлари катта концерт қўйиб беришди.

А. НАБИХУЖАЕВ,
жамоатчи мухбир.

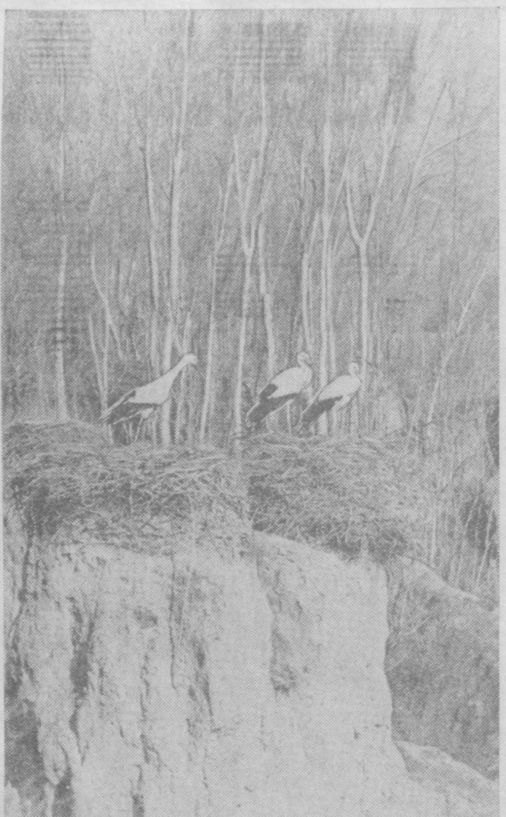

Лайлак келди...

Х. Ҳайдаров фотоэтюди. (ЎзТАГ).

ҚУЁШ ЭНЕРГИЯСИДА ЮРАДИГАН АВТОМОБИЛЬ

ЯҚИНДА Югославиядаги Борис Кидрич номидаги атом энергияси илмий-текшириш институтининг ёш ташаббускор ходимлари, физика фанлари кандидати Марко Стоянович ва илмий ходим Бранислав Петрович ўз ҳамкасблари ва «Црвена застава» автозаводи вакиллари олдида ўзлари ихтиро қилган қуёш энергиясида юрадиган автомобилларини намойиш қилдилар. Тўғри, бу ҳозирча автомобиль моделидир. Унинг узунлиги бор-йўғи 30 сантиметрни ташкил этади. Қуёшли батареялар монокристаллар базасида қурилган бўлиб, уни институтга Белград университети технология факультетининг профессори Андрей Валчич юборган. Борис Кидрич номидаги илмий-текшириш институтида саноат мақсадларида қўлланиладиган қуёшли энергиянинг дастлабки коллекторлари ишлаб чиқилган. Бу коллекторлар Белграддаги баҳорги техника ярмаркасида намойиш қилинади.

Ихтирочилар группаси раҳбари доктор Бранислав Лалович қуёшли энергияни қўллаш соҳасидаги дастлабки натижалардан жуда мамнун бўлганлигини таъкидлади. Ана шундай коллекторлардан бир неча хили ишлаб чиқилди. Булардан турар-жой бинолари, меҳмонхоналар, касалхоналарни иситиш, сузиш ҳавзаларида ҳам фойдаланиш мўлжалланмоқда.

Крагуевац шаҳридаги «Црвена застава» автомобиль заводида ана шундай коллекторларни ишлаб чиқариш йўлга қўйилади. [АПН].

ЯХШИ АНЪАНА

ҚАДИМ замонлардан Қозоғистоннинг жанубида шундай бир одат пайдо бўлган. Чақалоқ туғилганда энг ҳурматли оқсоқол эрта тонгда отга миниб, тоққа чиқиб кетар экан. У бирон-бир булоқни топаркан-да, ўша ерга овулнинг ҳамма оқсоқоллари чиқишаркан. Улар булоқни тозалаб атрофига дарахтлар экишаркан ва беш йил давомида ўзлари хабар олишиб туришаркан. Булоқ янги туғилган боланинг исми билан аталаркан. Ҳозир ҳам Жанубий Қозоғистонда ана шундай номдор булоқлардан кўпи мавжуд.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Спорт

МУСОБАҚАЛАР, ОЧКОЛАР

ФУТБОЛ. Чемпионат байроғи кўтарилишига ҳам саноқли кунлар қолмоқда. Эртадан кейин, яъни душанба куни «Пахтакор» футболчилари биринчи бор мухлислар олдида синовдан ўтадилар. СССР Кубоги учун 16|1 финалда [illegible] Кишиневнинг [illegible] спорт клубини қабул қилади. Чемпионат эса 8 апрелда бошланади. Шу куни «Пахтакор» ўз майдонида пойтахтнинг Марказий Армия спорт клубини қабул қилади. Тошкентликлар иккинчи ўйинни ҳам ўз майдонларида 12 апрелда Москванинг иккинчи вакили «Локомотив» командаси билан ўтказадилар.

ХОККЕЙ. «Бинокор» Уфанинг «Салават Юлаев» командаси билан бўлган такрор ўйинда 3:5 ҳисобида енгилди. Учинчи ўринга даъвогарлардан бири бўлган «Сибирь» эса ўз майдонида Челябинскнинг «Металлург» командаси билан бўлган икки ўйинда ҳам устун келиб очколарини 64 тага етказди, «Бинокор»да эса 62 та очко бор.

ҚЎЛ ТЎПИ. Андижонда биринчи лига вакиллари ўртасида ўтказилаётган учинчи давра ўйинларида Тошкентнинг «Текстильщик» гандболчилари ютуқ билан қайтдилар. Улар Краснодарнинг «Урожай» вакилларини 21:16, Красноярскнинг «Цветмет» командасини 18:17 ва Тбилисининг «Буревестник» коллективини 15:11 ҳисобида енгдилар.

БАСКЕТБОЛ. Финал олтилигида мусобақалашаётган Ўзбекистон Давлат физкультура институти командаси навбатдаги турда Тартунинг УСК командаси билан учрашиб, 86:79 ҳисобида ғалабага эришди. Лекин бу ютуқ командамизнинг турнир жадвалидаги аҳволини ўнглай олмади. Келаси йил олий лигада қатнашиш ҳуқуқини берадиган иккита йўлланма [illegible] — Кишинев, Киев ва Ленинград баскетболчилари [illegible].

ВОЛЕЙБОЛ. Грозний шаҳрида тўртинчи тур ўйинлари бошланди. Уч турдан кейин 16 очко тўплаб, турнир жадвалининг иккинчи поғонасига [illegible] «Захмет» командаси 3:0 ҳисобида енгишди.

Реклама ва эълонлар

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — «Вақт». 9.35 — Гимнастика. 9.55 — Моҳир қўллар. 10.25 — «Бу ҳаммаси унинг ҳақида» (бадиий фильм, 1-серия). 11.40 — «Ота-оналар — Сизлар учун». 12.10 — Мусиқали программа. 12.40 — [illegible]. 13.10 — [illegible] (сюита). 13.30 — [illegible]. 15.00 — «Здоровье». 15.45 — «Ҳамма нарсани билишни истайман». 16.00 — «Ҳайвонот оламида». 17.00 — Хоккей: «Динамо» (М)—«Спартак» (М). 19.15 — «9-студия». 20.15 — «Бу ҳаммаси унинг ҳақида» (бадиий фильм, 2-серия). 21.30 — «Вақт». 22.00—Қўшиқ бизга ҳамиша ҳамроҳ. 23.30 — Ҳужжатли фильм. 23.55 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10— Мультфильм. 10.30 — Ёш арчинчилар мусобақаси. 11.30 — «Ёш киноҳаваскорлар клуби». 12.30 — Ўзбек шоирларининг [illegible]. 12.50 — [illegible]. 13.10 — [illegible]. 13.20. — Ҳ. Лутфуллаев концерти. 14.00 — Шахмат мактаби. 17.45 — «До-ре-ми-фа-соль». 18.15 — «Советский воин». 19.00 — «Ахборот». 19.15 — Саид Аҳмад. Адабий портрет. 20.30 — «Ахборот». 20.50 — Концерт. 21.30 — «Вақт» (Москва). 22.00 — Янги қаҳрамонлар ҳақида ҳикоялар. 22.15 — «Сўнгги дамгача »(бадиий фильм).

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

17.00 — Душанба кўрсатувлари.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 25|III да Испан миниатюралари (12.00), Чио-Чио-Сан (19.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25|III да Олтин девор (кундузи), Ганг дарёсининг қизи (19.30).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИ—ДА, 25|IIIда Шаҳзода ва етим қиз (12.00), Она қизим (19.30), 26|III да Шаҳзода ва етим қиз (12.00 ва 19.30).

Кино

24, 25 МАРТДА

САНЪАТ САРОЙИ — Тиль ҳақида афсона (3—4-серялар, катта зал, кундуз ва кечқурун).

Оғиш бурчаги ноль — «ВОСТОК» (10.30, 12, 14, 16, 18, 19.40, 21.10).

Чемпион (тоқ соатларда), Иккинчи ҳақиқат (жуфт соатларда) — «ҚОЗОҒИСТОН».

Севмоқ ва яшамоқ даври — «ЧАЙКА» (12, 14, 16, 18, 19.30, 21.00), «НУКУС» (тоқ соатларда).

Жаҳон бўйлаб 80 кун — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (12, 15, 18, 21.00).

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, ГСП, Тошкент, ЛЕНИН проспекти, 41

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; Масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750; БЎЛИМЛАР: хат ва хатлар — 334048; турмуш — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маданият — 325647; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894

Р. 06796 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Д — 2371.